

**ความมั่นคงของมนุษย์ในภาคพื้นทะเลจีนใต้:
ศึกษากรณีการอ้างอธิปไตยของบรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม***

วิศรา ไกรวัฒนพงศ์ และ วรศักดิ์ มัทธโนบล

ทะเลจีนใต้¹ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจีนและไต้หวัน ทางตะวันตกของฟิลิปปินส์ ทางตอนเหนือของมาเลเซีย บรูไน และอินโดนีเซีย และทางตะวันออกของเวียดนาม พื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้ประกอบด้วยหมู่เกาะจำนวนมากหลายร้อยเกาะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกาะที่มนุษย์ไม่สามารถอาศัยได้ โดยอาจแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มคือ หมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands)² หมู่เกาะสแปรตลี (Spratly Islands) หมู่เกาะปราตัส (Pratas Islands) และสันดอนแม็คเคลฟิลด์ (Macclefield Bank) โดยทั้ง 4 หมู่เกาะไม่มีส่วนใดเลยที่เป็นส่วนต่อขยายทางภูมิศาสตร์ แบบธรรมชาติจากไหล่ทวีปของรัฐใดๆ ที่ติดทะเลนี้³ ทั้งสแปรตลีและพาราเซลประกอบด้วยโขดหิน แนวปะการัง เกาะแก่งต่างๆ และชายหาดตื้นซึ่งเป็นจุดอันตรายและต้องใช้ความระมัดระวังในการเดินเรือ เพียงเฉพาะใน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “ความร่วมมือนานาชาติกับความมั่นคงของมนุษย์” ของศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (HS1069A) โดยได้รับการสนับสนุนจาก โครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและการพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

** สำหรับชื่อเรียกเฉพาะที่ปรากฏในบทความชิ้นนี้ จะทับศัพท์ภาษาไทยเฉพาะที่มีการทับศัพท์มาก่อนและเป็นที่ยอมรับหรือมีการใช้ต่อกันมา ส่วนชื่อใดที่เป็นมีอาชานออกเสียงได้อย่างถูกต้องด้วยเป็นภาษาถิ่นหรือยังมีได้มีการกำหนดการออกเสียงที่แน่นอนแล้ว จะใช้อักษรแบบโรมัน

¹ ทางการฟิลิปปินส์ได้ประกาศเปลี่ยนชื่อเรียกน่านน้ำฝั่งตะวันตกของฟิลิปปินส์เป็น “ทะเลฟิลิปปินส์ตะวันตก” แทนการใช้คำว่าทะเลจีนใต้ และเวียดนามก็ได้ใช้ชื่อ “ทะเลตะวันออก” เพื่อแสดงสิทธิเหนือน่านน้ำที่เป็นข้อพิพาท ชื่อเรียกเหล่านี้ ในแง่หนึ่งได้สะท้อนความรู้สึกชาตินิยมที่มีต่อประเด็นพิพาทด้วย

² หมู่เกาะพาราเซล (Paracel Islands) ประกอบด้วยหมู่เกาะใหญ่ 2 กลุ่ม คือ ครีเสนต์ (Crecent) และแอมฟริไทต์ (Amphritite) จีนครอบครองหมู่เกาะได้ทั้งหมดตั้งแต่เดือนมกราคม 1974 ชาวจีนเรียกหมู่เกาะนี้ว่า ซีซา (Xisha) ในขณะที่เวียดนามเรียกหมู่เกาะนี้ว่า หว่างซา (Hiang Sa)

³ ไมเคิล ลีเฟอร์, “ทะเลจีนใต้,” ใน *พจนานุกรมการเมืองสมัยใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*, แปลโดย จุฬารช เอื้อรักสกุล, บก. พรรณงาม เถาธรรมสาร (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), 301.

หมู่เกาะสแปรตลี (Spratlys) ประกอบด้วยเกาะแก่งต่างๆจำนวน 170 แห่ง ในเชิงเทคนิคแล้ว มีจำนวนที่น้อยกว่า 50 แห่งที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นเกาะ⁴

ทะเลจีนใต้มีพื้นที่ประมาณ 648,000 ตารางไมล์ในมหาสมุทรแปซิฟิก เชื่อมช่องแคบมะละกาทางตะวันตกเฉียงใต้กับช่องแคบไต้หวันทางตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้น พื้นที่บริเวณนี้จึงมีความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์และการค้าระหว่างประเทศ เพราะตั้งอยู่ ณ ใจกลางช่องทางเดินเรือที่สำคัญ (Sea-Lanes of Communication- SLOCS) ของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การขนส่งด้านพลังงานจากอ่าวอาระเบียถึงหมู่เกาะญี่ปุ่น ปริมาณน้ำมันกว่าครึ่งหนึ่งของโลกต้องผ่านเส้นทางนี้ในทุกปี⁵ และกว่า 80% ของพลังงานนำเข้าของจีนก็ถูกลำเลียงผ่านเส้นทางนี้เช่นกัน⁶ ดังนั้น ทะเลจีนใต้จึงมีความสำคัญในมิติความมั่นคงด้านพลังงานของรัฐผู้นำเข้าน้ำมันหากประเทศใดสามารถควบคุมหรือครอบครองพื้นที่ได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของจีน สหรัฐ และญี่ปุ่น หรือมหาอำนาจทางทะเลอื่นๆของโลกด้วย⁷

พื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้มีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจ เพราะเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการประมงและอุดมด้วยทรัพยากรที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ ผลจากการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในช่วงสงครามเย็น ทำให้มีเครื่องมือในการแสวงหาทรัพยากรในบริเวณพื้นท้องทะเล (seabed) และเกิดการค้นพบว่าพื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้อุดมไปด้วยทรัพยากรกลุ่มไฮโดรคาร์บอน⁸ ทำให้ภาคพื้นทะเลจีนใต้ไม่ได้มีความสำคัญเพียงแค่มิติด้าน

⁴ Ian Storey and Carlyle A. Thayer, "The South China Sea Dispute: A Review of Developments and their Implications since the 2002 Declaration on the Conduct of Parties," in *South and Southeast Asia: Responding to Challenging Geo-Political and Security Challenges*, eds. K.V. Kesavan and Daljit Singh (New Delhi: Kalpana Shukla Publishers Pvt Ltd, 2010), 57.

⁵ The WWW Virtual Library, "The South China Sea." Available from: <http://www.southchinasea.org/intro.html> [Accessed 15 July 2011].

⁶ Vaudine England, "Why Are South China Sea Tensions Rising?." Available from: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-11152948> [Accessed 3 May 2011].

⁷ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, eds. Kwa Chong Guan and John K. Skogan (London : Routledge Taylor and Francis Group, 2007), 49.

⁸ สำนักงานสารสนเทศด้านพลังงานของสหรัฐ (U.S. Energy Information Administration) ได้ประมาณว่าพื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้มีก๊าซธรรมชาติประมาณ 900 ล้านคิวบิกฟุต หรือประมาณ 25 แสนล้านคิวบิกเมตร

ยุทธศาสตร์การเดินเรือในช่วงสงครามโลกครั้งที่สองเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญในเชิงมูลค่าและความมั่นคงด้วย โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณพาราเซลและสแปรตลี จึงทำให้ปัจจุบันหลายประเทศได้แสดงตนเพื่ออ้างอธิปไตย⁹

ภายหลังการประชุมกฎหมายทางทะเลครั้งที่ 3 (The Third United Nations Conference on the Law of the Sea: UNCLOS III) สิ้นสุดลงในปี 1982 ซึ่งเป็นที่มาของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ในการประชุม รัฐผู้เข้าร่วมได้พยายามประมวลกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศและวางระเบียบระหว่างประเทศและกติกากาการจัดการทางทะเล โดยมีแนวคิดเรื่องการประกาศหวงกันผลประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในท้องทะเลบริเวณ 200 ไมล์ทะเลจากชายฝั่ง ซึ่งทำให้เกิดระบอบกฎหมายเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ทำให้รัฐที่มีไหล่ทวีปสามารถขยายเขตไหล่ทวีปของตนออกเป็น 200 ไมล์ทะเลได้¹⁰ อนุสัญญาฯ 1982 นี้ได้สร้างประโยชน์แก่รัฐชายฝั่ง ทั้งยังมีการวางกรอบในการแก้ไขปัญหา แต่หากพิจารณาในทางปฏิบัติกฎหมายทะเลฉบับนี้กลับสร้างพื้นที่ความขัดแย้งใหม่ขึ้นมา¹¹ และทำให้ข้อพิพาทที่มีความยุ่งยากขึ้นเพราะเป็นการเพิ่มคู่อริซึ่งเกิดจากการอ้างอธิปไตยในพื้นที่พิพาท ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถหยุดยั้งจีนและเวียดนามที่ใช้ข้ออ้างทางประวัติศาสตร์ในการใช้สิทธิครอบครอง¹² ทำให้ในปัจจุบันมีคู่พิพาทซึ่งอ้างอธิปไตย (sovereignty) และสิทธิอธิปไตย (sovereign rights) ได้แก่ บรูไน ไต้หวัน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และจีน

(ข้อมูลจาก U.S. Energy Information and Administration, "South China Sea." Available from: <http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> [Accessed 20 July 2011].)

⁹ ความขัดแย้งครั้งแรกเป็นกรณีพิพาทระหว่างจีนและเวียดนามเหนือหมู่เกาะพาราเซล ข้อพิพาทต่อมาเป็นการเรียกร้องกรรมสิทธิ์ในดินแดนซ้อนทับกันเหนือหมู่เกาะสแปรตลี โดยจีนและไต้หวันอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนในทะเลจีนใต้เกือบทั้งหมด ขณะที่เวียดนามอ้างกรรมสิทธิ์ในบางส่วนของพาราเซลและทั้งหมดของสแปรตลี มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไนอ้างกรรมสิทธิ์เหนือบางพื้นที่ของสแปรตลี นอกจากนี้ ฟิลิปปินส์ยังได้อ้างกรรมสิทธิ์เหนือพื้นที่บริเวณสแปรตลี หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ปาลาวัน (Palawan) ด้วย

¹⁰ ประสิทธิ์ เอกบุตร, *เทคนิคกฎหมายในการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีป* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2553), 18.

¹¹ Carlyle A. Thayer, "South China Sea: A Commons for China Only?," in *YaleGlobal Online*. Available from: <http://yaleglobal.yale.edu/content/south-china-sea-commons-china-only> [Accessed 14 July 2011].

¹² BBC News, "Q&A: South China Sea Dispute." Available from: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-13748349> [Accessed 22 July 2011].

เมื่อคำนึงว่า จีน มาเลเซีย และเวียดนามต่างเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมัน และจีนเป็นผู้นำเข้าน้ำมันสุทธิ¹³ ประกอบกับความต้องการและราคาพลังงานที่เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในจีน ซึ่งถึงแม้ว่าจะสามารถผลิตน้ำมันได้เอง 3.4 ล้านบาร์เรลต่อวัน แต่จีนยังคงต้องการเพิ่มการนำเข้าอีกกว่า 40% เพื่อรักษาระดับการเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ¹⁴ ดังนั้น ปัจจัยด้านพลังงานที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนหรือประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค ความต้องการครอบครองทรัพยากรน้ำมัน ย่อมส่งผลกระทบต่อประเด็นความมั่นคงอันมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างจีนและประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ในอาเซียนด้วย

ประเด็นการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือทะเลจีนใต้เป็นสิ่งที่กระทบความสัมพันธ์ภายในภูมิภาคทั้งในระดับทวิภาคีหรือระหว่างประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ เช่น การปะทะกันระหว่างจีนและเวียดนามในปี 1974 และปี 1988 หรือทหารเวียดนามได้ยิงเครื่องบินฟิลิปปินส์ที่บินผ่าน Tennent Reef ในเดือนตุลาคม 1999 และเวียดนามได้สร้างสิ่งปลูกสร้างบน Cornwallis South Reef และ Allison Reef ซึ่งเป็นการท้าทายฟิลิปปินส์¹⁵ นั้นสะท้อนให้เห็นถึงความต่อเนื่องในความขัดแย้ง ซึ่งยังไม่มีข้อยุติเรื่องอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน ประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ต่างๆ จึงใช้กำลังและการเข้าครอบครองในบริเวณต่างๆ โดยใช้หลักการครอบครองตามความเป็นจริงอย่างมีประสิทธิภาพ (effective occupation) และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การปฏิบัติการการฝึกทหาร การปรากฏกองทัพเรือหรือเรือลาดตระเวนของประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ ตลอดจนปฏิบัติการร่วมซ้อมรบระหว่างประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์กับสหรัฐฯ ล้วนก่อให้เกิดความตึงเครียด ความหวาดระแวง และโดยเฉพาะเมื่อปฏิบัติการนั้นเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจากฝ่ายจีน ซึ่งเป็นประเทศใหญ่กว่าประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์อื่นๆ ทำให้เกิดความรู้สึกที่จีนเป็นภัยคุกคาม¹⁶ ในปัจจุบัน จีนกำลังเผชิญกับความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมายทางทะเล¹⁷ ทำให้เรือลาดตระเวนจีนต้องเผชิญหน้ากับเรือเพื่อการ

¹³ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 49.

¹⁴ Ralf Emmers, *Maritime Security in Southeast Asia*, 59.

¹⁵ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia* (London: Routledge, 2010), 71.

¹⁶ *Ibid.*, 63.

¹⁷ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปี ฉบับที่ 12 ของจีน ได้แสดงให้เห็นว่า จีนให้ความสำคัญกับทรัพยากรทางทะเลเป็นอย่างมาก การกล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาทางทะเล 1 บท ได้สะท้อนให้เห็นผลประโยชน์และความพยายามสร้างฐานทางเศรษฐกิจจากทรัพยากรทางทะเล การลงทุนตามเมืองท่าในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง

สำรวจและเรือประมงจากประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์มากขึ้น¹⁸ ซึ่งแม้นักวิชาการด้านความมั่นคงได้วิเคราะห์ว่าจีนยังไม่มีเทคโนโลยีและความสามารถที่จะเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียว (hegemon) ทางทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ แต่เมื่อพิจารณาศักยภาพของจีนเปรียบเทียบกับรัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์อื่นๆแล้ว การค่อยๆเพิ่มศักยภาพอย่างช้าๆแต่ต่อเนื่องของจีนด้านกองทัพเรือ ก็ได้สร้างความวิตกแก่ประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อมีปฏิบัติการทางทหารบริเวณสแปรตลี ทั้งเวียดนามและฟิลิปปินส์ ที่เคยผ่านประสบการณ์อันย่ำแย่เหนือพื้นที่พิพาทกับจีน จะรู้สึกอ่อนไหวเป็นอย่างยิ่ง¹⁹

บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลการอ้างอิงกรรมสิทธิ์ของประเทศบรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม จากการศึกษาพบว่า แนวทางการอ้างอิงกรรมสิทธิ์ที่แตกต่างกันในแง่ประวัติศาสตร์และการใช้หลักกฎหมายทะเล มีผลทำให้ปัญหาเรื่องอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนทับซ้อนในภาคพื้นทะเลจีนใต้ไม่สามารถหาข้อยุติได้ในเวลาอันใกล้ ขณะเดียวกัน การขาดกลไกระดับพหุภาคีในการจัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากความเห็นที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิกในการกำหนดแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) และการใช้นโยบายเพื่อนำมหาอำนาจนอกภูมิภาคเข้ามาถ่วงดุลอำนาจกับจีน ทำให้จีนมีอิทธิพลต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคงในภาคพื้นทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตาม ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในแต่ละเหตุการณ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความพยายามในการพัฒนามาตรการและกลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงภายในภูมิภาคเพื่อจัดการกับประเด็นความมั่นคงในภาคพื้นทะเลจีนใต้โดยสันติ

แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์กับปัญหาข้อพิพาทในทะเลจีนใต้

แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ได้รับความสนใจอย่างมากในปี 1994 เมื่อสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Programme:

มีเพิ่มขึ้นอย่างมาก ความต้องการทรัพยากรที่มากขึ้นของจีนจึงเกิดขึ้นควบคู่ไปกับอำนาจบงการในการบังคับใช้กฎหมายของตนต่อพื้นที่ชายฝั่งซึ่งมีระยะทางกว่า 32,000 กิโลเมตรด้วย โปรดดู Yang Fang, "China's New Marine Interests: Implications for Southeast Asia." Available from: <http://www.rsis.edu.sg/publications/Perspective/RSIS0972011.pdf> [Accessed 10 July 2011].

¹⁸ Yang Fang, "China's New Marine Interests: Implications for Southeast Asia." Available from: <http://www.rsis.edu.sg/publications/Perspective/RSIS0972011.pdf> [Accessed 10 July 2011].

¹⁹ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 53.

UNDP) ได้เสนอแนวคิดนี้ในรายการการพัฒนาของมนุษย์ (Human Development Report) โดยให้คำนิยามความมั่นคงของมนุษย์ว่า เป็นสถานะที่ปราศจากความกลัวและความต้องการ โดยแบ่งเป็นภัยคุกคามต่อมนุษย์ออกเป็น 7 ด้านหลักคือ เศรษฐกิจ (เช่น ความยากจน การไร้ที่อยู่) อาหาร (ความอดอยาก) สุขภาพ (การได้รับบริการทางสุขภาพไม่เพียงพอ โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ) สิ่งแวดล้อม (ความเสื่อมโทรม มลภาวะ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ) บุคคล (ความรุนแรงทางร่างกาย อาชญากรรม อุบัติเหตุจากการเดินทาง) ชุมชน (การถูกกดขี่ การถูกกีดกัน การถูกแบ่งแยก) การเมือง (การควบคุมบังคับ การทรมาน การหายสาบสูญ การละเมิดสิทธิมนุษยชน)²⁰

ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ได้รับความสนใจมากขึ้น ภายหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจในปี 1997 โดยมีแนวคิดแรกเริ่มในการสร้างเครือข่ายความปลอดภัยให้กับผู้ว่างงาน ผู้ยากไร้ และภาคส่วนที่เป็นชายขอบของสังคมที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤต อย่างไรก็ตาม แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ได้รับการตีความอย่างหลากหลาย²¹ โดยคำนิยามต่างๆ ได้ขยายขอบเขตแนวคิดด้านความมั่นคงที่เน้นรัฐ และให้ความสำคัญที่มากขึ้นกับแนวคิดเรื่องความมั่นคงที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง Paul Heinbecker ได้นิยาม ความมั่นคงของมนุษย์ ว่าเป็นแนวคิดที่เน้นความเป็นอยู่ของมนุษย์และชุมชน มากกว่ารัฐ คำนี้ถึงความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของปัจเจกบุคคลและชุมชน ทั้งนี้โดยตระหนักว่าความมั่นคงของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น แต่ไม่สำคัญเท่าการรับประกันความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของปัจเจกบุคคล ความมั่นคงของมนุษย์จะรวมถึงภัยคุกคามจากสงครามและไม่ใช้สงคราม เช่น สงครามกลางเมือง การเพิ่มขึ้นของอาวุธขนาดเล็ก การละเมิดสิทธิมนุษยชน อาชญากรรม และยาเสพติดต่างๆ ความอยู่ดีกินดีและความปลอดภัยของปัจเจกบุคคลเป็นส่วนประกอบสำคัญของสันติภาพและความมั่นคงของโลก ดังนั้น ความมั่นคงของมนุษย์เป็นส่วนเสริมสร้างให้กับความมั่นคงของชาติ โดยมีการตระหนักว่า ประชาสังคมจะมีส่วนโดยตรงในการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ และมีการนำเทคนิคและเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือทางการทูต เช่น การติดต่อทางอินเทอร์เน็ต และการสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างรัฐบาลและองค์กรเอกชน แนวคิดเหล่านี้จะสร้างมาตรฐานใหม่ในการตัดสินความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่ง

²⁰ UNDP, "Chapter 2: New Dimensions of Human Security" in *Human Development Report 1994*. Available from: http://hdr.undp.org/en/media/hdr_1994_en_chap2.pdf [Accessed 14 July 2011].

²¹ ไปรอดู "Comparison of Human Security Definition." Available from: <http://www.gdrc.org/sustdev/husec/Comparisons.pdf> [Accessed 15 July 2011].

กล่าวถึงความสามารถในการปกป้องประชาชนและการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่รัฐ และรวมถึง การปกป้องประชาชนของรัฐเหล่านั้นจากทั้งภัยคุกคามทางการทหารและที่ไม่ใช่ทหาร เพื่อความปลอดภัยในความเป็นอยู่ โดยมีประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย และการพัฒนามนุษย์ เป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้างความมั่นคง และในยุคโลกาภิวัตน์ แทบจะไม่มีประเทศใดเลยที่สามารถจัดการเรื่องความมั่นคงได้เพียงลำพัง เมื่อต้องเผชิญกับความท้าทายต่างๆ²² แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์และแนวคิดเรื่องความมั่นคงของรัฐจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างสมบูรณ์ ความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงของรัฐควรจะเป็นส่วนเสริมสร้างซึ่งกันและกัน²³ รัฐในประชาคมระหว่างประเทศจึงจำเป็นต้องร่วมกันกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ ผ่านกรอบความร่วมมือที่ยืดหยุ่น พร้อมทั้งสนับสนุนและส่งเสริม และสร้างเครือข่ายกับองค์กรภาคเอกชน และประชาสังคมเพื่อให้เกิดการยกระดับความมั่นคงของมนุษย์ที่สอดคล้องกันทั่วโลก

ในภาคพื้นทะเลจีนใต้ ซึ่งอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งบนพื้นน้ำและใต้พื้นน้ำ เป็นแหล่งประมงและเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการเดินเรือที่สำคัญ ในแง่เศรษฐกิจ ทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์ในทะเลจีนใต้ได้ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประชาชนที่อาศัยและใช้ทรัพยากรในพื้นที่ชายฝั่ง เช่น การทำอุตสาหกรรมประมงแบบดั้งเดิม การทำอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง ประเทศชายฝั่งทั้งหลายจึงพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนวิถีชีวิตและความปลอดภัยที่ดีขึ้นของประชากรโดยตรง หากภายในภูมิภาคมีเสถียรภาพ ก็เป็นผลโดยอ้อมที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ และหากคำนึงถึงความมั่นคงทางพลังงานของแต่ละรัฐ ทรัพยากรก๊าซธรรมชาติและน้ำมันก็จะเป็นแหล่งสร้างความมั่งคั่งและหากมีปริมาณน้ำมันสำรองมากพอ ก็จะเป็นหลักประกันด้านพลังงานในการสร้างและรักษาความเติบโตทางเศรษฐกิจของรัฐนั้น อย่างไรก็ตาม ความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรเช่นนี้กลับนำมาซึ่งความขัดแย้งและการอ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่พิพาท อันเป็นปัญหาที่คุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ด้วย การที่รัฐต้องการแสดงตนตามหลักการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความเข้มงวดในการลาดตระเวนและจับกุมเรือประมงต่างชาติ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อวิถีทางเศรษฐกิจของชาวประมง นอกจากนี้ การใช้

²² Paul Heinbecker, "Human Security" in *Canadian Institute of International Affairs, Behind the Headlines Magazine*, January-March issue, 1999, Volume 56(2): page 5-6. Available from: http://www.opencanada.org/wp-content/uploads/2011/05/BTH_vol56_no2.pdf [Accessed 14 July 2011].

²³ Human Security Report Project, "Human Security Backgrounder." Available from: <http://www.hsrgroup.org/press-room/human-security-backgrounder.aspx> [Accessed 13 July 2011].

ทรัพยากรอย่างไม่อนุรักษ์และไร้ขอบเขตโดยรัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ไม่ได้มีมาตรการเพื่อควบคุมประชากรของตนในการแสวงหา หรือไม่มีการใช้ทรัพยากรในเชิงอนุรักษ์ เช่น การทำอุตสาหกรรมประมงในปริมาณที่มากเกินไปจนกว่าที่ธรรมชาติจะสามารถปรับสมดุลได้ทัน ย่อมถือเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม และมีผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ภายในภูมิภาคโดยรวม

ตัวอย่างที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ประเด็นการอ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทะเลจีนใต้ ไม่เพียงน่าสนใจศึกษาเฉพาะในมิติด้านความมั่นคงระหว่างรัฐคู่พิพาทในพื้นที่อ้างกรรมสิทธิ์เท่านั้น แต่ความน่าสนใจยังรวมไปถึงประเด็นความมั่นคงของมนุษย์หรือประชาชนที่ใช้ประโยชน์ และได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งในพื้นที่นั้นด้วย ดังนั้น แนวคิดเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ในภาคพื้นทะเลจีนใต้ จึงได้ขยายกรอบแนวคิดด้านความมั่นคงและให้มุมมองใหม่ในมิติด้านความมั่นคงที่มากขึ้น ซึ่งเมื่อกล่าวถึงความมั่นคงของมนุษย์ จะหมายความรวมถึงเรื่องความปลอดภัยจากภัยคุกคามหรือการใช้กำลังจากรัฐที่ขัดแย้งกัน ความปลอดภัยจากการปราศจากการใช้อาวุธทำลายล้างสูง ความปลอดภัยจากการไม่ถูกเพิกถอนสิทธิในวิถีทางเศรษฐกิจของตน ความปลอดภัยจากความรุนแรงทางทะเล หรือการไม่ถูกขัดขวางในการเดินเรือและการคมนาคม ความปลอดภัยจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่แย่งลง ขณะเดียวกัน ปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ยังรวมไปถึง ความไม่มั่นคงข้ามชาติ เช่น โจรสลัด ภัยนะจากธรรมชาติ และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมก็ควรเป็นประเด็นที่รัฐต่างๆควรให้ความสนใจ²⁴ ซึ่งปัญหาข้ามชาติที่เป็นภัยคุกคามต่อวิถีชีวิตของมนุษย์เหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐในการจัดการ

การอ้างกรรมสิทธิ์ของบรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม

ผู้อ้างกรรมสิทธิ์ในภาคพื้นทะเลจีนใต้ ได้แก่ บรูไน ใต้หวัน²⁵ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และจีน เมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้น รัฐจำเป็นต้องพิสูจน์ความชอบธรรมของตนในการใช้อำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่ โดยหลักสำคัญที่ใช้ในการพิสูจน์ คือ ประวัติศาสตร์การใช้สิทธิครอบครอง การอ้างอิงตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และการใช้อำนาจครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ

²⁴ Kriangsak Kittichaisaree, "A Code of Conduct for Human and Regional Security around the South China Sea," in *Ocean Development and International Law* 32 (2001): 132-3.

²⁵ ใต้หวันใช้ชื่ออ้างคล้ายจีน โดยตั้งแต่ปี 1956 ได้ยึดพื้นที่บริเวณอิตู อบา (Itu Aba) ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของสแปรตลี และจีนอดทนต่อข้อเรียกร้องของใต้หวันในทะเลจีนใต้ (อ้างจาก Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 51.)

1. การใช้ข้ออ้างทางประวัติศาสตร์ในการใช้สิทธิครอบครอง เป็นการอ้างสิทธิที่เกิดขึ้นก่อนการเกิดจารีตประเพณีเกี่ยวกับทะเลอาณาเขตและไหล่ทวีป โดยการอ้างจะอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์และแผนที่ที่แสดงถึงการค้นพบหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าในอดีตมีการแสดงตน ตลอดจนมีการบริหารจัดการเหนือพื้นที่ในอาณาบริเวณนั้นก่อนชนชาติอื่น ประเทศที่ใช้การอ้างกรรมสิทธิ์ คือ ไต้หวัน จีน และเวียดนาม

2. การอ้างอิงตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่ การใช้กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล อันเกิดจากการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 1 ของสหประชาชาติ (The United Nations Convention on the Law of the Sea: UNCLOS I) ในปี ค.ศ. 1958²⁶ และการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 ของสหประชาชาติ (The Third United Nation Convention on the Law of the Sea: UNCLOS III) ในปี ค.ศ. 1982 จากการประชุมทั้ง 2 ครั้ง ที่ประชุมได้มีมติยกวางอนุสัญญาที่สำคัญที่จะกล่าวถึงในที่นี้ คือ อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป (Geneva Convention on the Continental Shelf) ค.ศ. 1958 และ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (The 1982 United Nations Convention on Law of the Sea)²⁷ โดยพัฒนาการสำคัญของอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1982 คือ ข้อกำหนดเพิ่มเติมเรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะและยังรวมไปถึงสิทธิในการออกทะเลสำหรับรัฐที่ไม่มีทางออกทะเล สิทธิในการทำการสำรวจวิจัยทางทะเล การจัดการทรัพยากรในพื้นที่ท้องทะเล (seabed) และการมีศาลกฎหมายระหว่างประเทศทางทะเล (International Tribunal on the Law of the Sea) เพื่อตัดสินความขัดแย้งระหว่างรัฐ

²⁶ ในการประชุมประชุมกฎหมายทางทะเลครั้งที่ 1 ณ นครเจนีวา ในปี 1958 นั้น มีการจัดทำอนุสัญญาเจนีวา 4 ฉบับ ได้แก่ 1) อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง (Geneva Convention on the Territorial Sea and Contiguous Zone: CTSC) 2) อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป (Geneva Convention on the Continental Shelf: CCS) 3) อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยทะเลหลวง (Geneva Convention on the High Sea: CHS) 4) อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยการประมงและการอนุรักษ์ทรัพยากรมีชีวิตในทะเลหลวง (Geneva Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas: CFCLR)

²⁷ สมัชชาใหญ่สหประชาชาติ มีมติให้มีการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 3 โดยมีสมาชิกของสหประชาชาติเป็นผู้ยกร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยอนุสัญญาไม่เปิดโอกาสให้มีการตั้งข้อสงวน และเปิดให้มีการลงนามและให้สัตยาบรรณอนุสัญญาฯ ในปี ค.ศ. 1982 โดยอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 1994 (อนุสัญญาฯ จะมีผลบังคับใช้เมื่อมีประเทศให้สัตยาบรรณครบ 60 ประเทศ) ซึ่งทั้งบรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และจีนได้ลงนามเข้าเป็นภาคีและได้ให้สัตยาบรรณแล้ว

กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยทะเล พัฒนาขึ้นมาจากแนวปฏิบัติของรัฐต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรัฐชายฝั่ง ในระยะแรก บริเวณทะเลที่ติดชิดกับชายฝั่งในระยะยิงของปืนใหญ่คือ ระยะ 3 ไมล์ทะเล ถือเป็นทะเลเปิดหรือทะเลอาณาเขต ทำให้เกิดแนวคิดที่เปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิมที่ทะเลไม่เป็นของผู้ใดและไม่อาจจับจองได้ แนวคิดเรื่องไหล่ทวีปปรากฏเมื่อมีการประชุมกฎหมายทะเลครั้งที่ 1 ณ นครเจนีวา ค.ศ. 1958 รัฐต่างๆที่เข้าร่วมประชุมได้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยไหล่ทวีป ค.ศ. 1958 (Geneva Convention on the Continental Shelf: CCS) ขึ้น โดยเปิดให้ลงนามในวันที่ 29 เมษายน 1958 และมีผลบังคับใช้วันที่ 10 มิถุนายน 1964 โดยมีประเทศเข้าเป็นภาคี 58 ประเทศ โดยมีสาระสำคัญคือ “กำหนดให้รัฐชายฝั่งสามารถมีสิทธิประกาศอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของเหนือไหล่ทวีปที่ประชิดติดกับชายฝั่งของตน โดยสามารถสำรวจและแสวงหาและหวังกันทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณไหล่ทวีปของตนได้ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงห้วงน้ำที่อยู่บนไหล่ทวีปและพื้นอากาศเหนือที่อยู่ขึ้นไปจากบริเวณนั้น” โดยในมาตรา 1 อนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีป ได้ให้นิยามของไหล่ทวีปโดยยึดเกณฑ์ 2 ประการ คือ เกณฑ์ความลึก 200 เมตร กับเกณฑ์ความสามารถในการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากร หากรัฐชายฝั่งมีเทคโนโลยีที่สามารถแสวงหาประโยชน์ได้เกินกว่า 200 เมตร ซึ่งเงื่อนไขก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างรัฐที่มีเทคโนโลยีกับรัฐที่ไม่มีเทคโนโลยี²⁸ ดังนั้น ในการประชุมสมัยที่ 25 ของสมัชชาสหประชาชาติ ได้ปรากฏข้อมติที่ 2749 (XXV) วันที่ 17 ธันวาคม 1970 เสนอให้ถือว่า บริเวณพื้นที่ของทะเลลึกนอกเขตอำนาจรัฐชายฝั่ง เป็นทรัพย์สินมรดกร่วมกันของมนุษยชาติ โดยไม่ถือตามเกณฑ์ความลึก 200 เมตรและความสามารถในการแสวงหาประโยชน์ตามอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีปอีกต่อไป ดังนั้น ในการประชุมกฎหมายทางทะเลครั้งที่ 3 ที่ประชุมจึงได้กำหนดเรื่องการนิยามไหล่ทวีปใหม่ โดยยึดเกณฑ์การทอดยาวตามธรรมชาติ (natural prolongation) ของไหล่ทวีป กับยึดเกณฑ์ระยะห่าง 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน โดยหากรัฐชายฝั่งใดเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1982 ที่มีระยะห่างเกิน 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ย่อมเป็นรัฐที่มีสิทธิขอขยายไหล่ทวีปต่อคณะกรรมการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีป (Commission on the Limits of the Continental Shelf: CLCS) ได้ และเมื่อรัฐนั้นยอมรับคำเสนอแนะแล้ว ถือว่าคำเสนอแนะนั้นมีผลผูกพันทาง

²⁸ ประเทศที่มีเทคโนโลยีสูงจึงพอใจกับการเป็นภาคีอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยไหล่ทวีปมากกว่าภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (อ้างจาก ประสิทธิ์ เอกบุตร, เทคนิคกฎหมายในการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีป, 23.)

กฎหมาย²⁹ ดังนั้น กฎหมายทั้งสองมีความสำคัญในการกำหนดขอบเขตอธิปไตย (sovereignty) สิทธิอธิปไตย (sovereign rights) ความรับผิดชอบเหนือดินแดน และการกำหนดให้มีแนวทางการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 โดยข้อตกลงที่สำคัญในการกำหนดขอบเขตอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยโดยสังเขปมีดังนี้

1. เส้นฐาน (baselines) คือ จุดตั้งต้นในการกำหนดขอบเขตน่านน้ำภายใน (internal water) ทะเลอาณาเขต (territorial sea) เขตต่อเนื่อง (contiguous zone) เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (exclusive economic zone) และไหล่ทวีป (continental shelf) เส้นฐาน มี 2 ชนิดคือ

1.1 เส้นฐานปกติ ให้ถือตามเส้นที่น้ำลงต่ำ ไปตามความคดเคี้ยวของชายฝั่ง

1.2 เส้นฐานตรง (straight baselines) ใช้ในกรณีพื้นที่มีเกาะแก่งและหยักมาก โดยเป็นการกำหนดจุดที่เหมาะสมแล้วลากเส้นฐานตรงต่อเชื่อมระหว่างจุด โดยมีเงื่อนไขในการลาก คือ จะต้องไม่เอนไปจากทิศทางของฝั่ง และต้องมีความสัมพันธ์ในการอ้างทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ เช่น เป็นเขตที่มีคนท้องถิ่นไปพึ่งพาอาศัย ดังนั้น เงื่อนไขที่ต้องใช้ในการลากเส้นฐานตรงคือ สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และเศรษฐกิจ

2. น่านน้ำภายใน (internal water) คือ น่านน้ำทางด้านแผ่นดินของเส้นฐาน (baselines) แห่งทะเลอาณาเขต เช่น อ่าว แม่น้ำ ปากแม่น้ำ ทะเลสาบ เป็นต้น รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตย (sovereignty) เหนือน่านน้ำภายใน ดังนั้น หากเรือหรืออากาศยานต่างชาติจะผ่านเข้ามาในเขต น่านน้ำภายใน จะต้องขออนุญาตจากรัฐชายฝั่งก่อน

3. ทะเลอาณาเขต (territorial sea) จะต้องมีความกว้างไม่เกิน 12 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน อย่างไรก็ตาม บางรัฐจะกำหนดไว้เพียง 9 ไมล์ทะเล เพราะคำนึงถึงความสามารถในการดูแล เพราะหากอ้างกรรมสิทธิ์ ย่อมหมายถึงการต้องมีตำรวจ กองทัพเรือ หรือหน่วยงานเพื่อตรวจตราความสงบเรียบร้อยได้ อันถือเป็นภาระติดตาม รัฐมีอำนาจอธิปไตยเต็มที่ในบริเวณทะเลอาณาเขต อย่างไรก็ตาม แม้อยู่ในเขตอธิปไตย แต่ก็ต้องยอมให้เรือของรัฐอื่นผ่านโดยสุจริตได้ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้มีการกำหนดให้มีการผ่านเพื่อการสัญจร (transit passage) ในการผ่านช่องแคบระหว่างประเทศที่เชื่อมน่านน้ำสากลระหว่างประเทศด้วย

4. เขตต่อเนื่อง (contiguous zone) จะต้องมีความกว้างไม่เกิน 24 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน เขตต่อเนื่องถือเป็นบริเวณที่รัฐอ้างสิทธิอธิปไตย (sovereign right) ซึ่งหมายถึงสิทธิที่รัฐมี

²⁹ ประสิทธิ์ เอกบุตร, เทคนิคกฎหมายในการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีป, 6 และ 16-9.

อย่างจำกัดเพื่อการบางอย่างเท่านั้น เช่น เพื่อป้องกันและปราบปราม ป้องกันและลงโทษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดบางอย่างในน่านน้ำภายในหรือในทะเลอาณาเขต อันเนื่องมาจากเพราะความผิดบางประการอาจไม่สามารถป้องกันได้ทันการณ์หากเข้าถึงเขตอธิปไตย เช่น ความผิดเรื่องการลักลอบเข้าเมือง ศุลกากรภาษี ความผิดเกี่ยวกับเรื่องสาธารณสุข และโรคระบาด เป็นต้น

5. เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (exclusive economic zone) จะต้องมีควมกว้างไม่เกิน 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน ซึ่งหมายความว่า ในควมกว้าง 200 ไมล์ทะเล รัฐมีสิทธิอธิปไตยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะเท่ากับ 188 ไมล์ทะเล เนื่องจาก 12 ไมล์ทะเลแรกซึ่งนับจากเส้นฐานจะเป็นเขตอธิปไตย ภายในพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะ รัฐสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นน้ำ ลม แสงแดด ได้ รวมทั้งการใช้พื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ (conservation) และจัดการ (management) ปกติแล้ว เขตเศรษฐกิจจำเพาะจะให้ประโยชน์มากกว่าไหล่ทวีป เนื่องจากรัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์สามารถใช้ประโยชน์จากพลังงานเหนือผิวน้ำได้ด้วย ททรัพยากรในเขตเศรษฐกิจจำเพาะจึงเป็นประโยชน์แก่รัฐหากไม่อ้างสิทธิ รัฐอื่นก็สามารถมาใช้ได้ ซึ่งรัฐต่างๆอาจตกลงทำสัมปทานร่วมกัน

6. ไหล่ทวีป (continental shelf) ในควมหมายทางกฎหมาย ตามนัยมาตรา 76 แห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. 1982 หมายถึง พื้นดินที่ประดิติดกับชายฝั่งลงไปได้ทะเลในลักษณะของการทอดยาวไปตามธรรมชาติ (natural prolongation) ไปจนถึงขอบนอกของไหล่ทวีป (continental margin) หรือไปจนถึงระยะห่าง 200 ไมล์ทะเล เมื่อวัดจากเส้นฐาน (baselines) ในกรณีที่ไหล่ทวีปของรัฐชายฝั่งนั้นสั้นไปไม่ถึงระยะห่างดังกล่าว ทำให้รัฐชายฝั่งที่มีไหล่ทวีปสั้นสามารถขยายไหล่ทวีปของตนออกไปได้ไกลถึง 200 ไมล์ทะเลได้³⁰ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่รัฐมีขอบทวีปยาวเกินระยะ 200 ไมล์ทะเล ย่อมสามารถมีไหล่ทวีปเกิน 200 ไมล์ทะเลได้แต่ต้องไม่เกิน 350 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน³¹ ไหล่ทวีปเป็นบริเวณที่มีขึ้นเพื่อสำรวจและแสวงหาประโยชน์ ไหล่ทวีปประกอบด้วย พื้นท้องทะเล (seabed) และ ดินใต้ผิวดินที่อยู่ใต้พื้นท้องทะเล (subsoil thereof) การแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรจึงมีเฉพาะทรัพยากรที่อยู่ใต้น้ำเท่านั้น รัฐต่างๆกำหนดไหล่ทวีปด้วยค่านึงถึงประโยชน์ของทรัพยากรในไหล่ทวีป เพราะตาม

³⁰ ประสิทธิ์ เอกบุตร, เทคนิคกฎหมายในการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีป, 15.

³¹ "United Nations Convention on the Law of the Sea." Available from:

http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf [Accessed 20 July 2011].

แนวคิดทางภูมิศาสตร์ แร่ธาตุจะถูกพัดมารวมไว้ที่ไหล่ทวีป โดยทรัพยากรที่ปรากฏในไหล่ทวีปจะประกอบด้วย สิ่งมีชีวิตที่ติดอยู่กับพื้นที่ไหล่ทวีป ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ ซึ่งอยู่บริเวณพื้นท้องทะเล (seabed) ดินใต้ผิวดินที่อยู่ใต้พื้นท้องทะเล (subsoil thereof) เช่นปลาหน้าดิน สาหร่าย และสิ่งไม่มีชีวิต เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน ที่สะสมอยู่

3. การใช้อำนาจครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการแห่งการยึดครองเพื่อให้มีสิทธิเหนือดินแดนใดดินแดนหนึ่ง การที่พื้นที่บริเวณใดบริเวณหนึ่ง รัฐจะต้องดำเนินการเพื่อให้ได้รับสิทธิด้วยการใช้อำนาจของรัฐเหนือบริเวณนั้นอย่างต่อเนื่อง³² กรณีดินแดนพิพาทในทะเลจีนใต้ ประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ต่างใช้วิธีนี้เข้าไปจับจองและครอบครอง แต่ละประเทศใช้กำลังครอบครองเสมือนเป็นดินแดนที่ยังไม่มีเจ้าของ และในบางกรณี คู่พิพาทได้ใช้กำลังเข้ายึดหรือทำลายดินแดนที่รัฐอื่นยึดไว้³³ ตั้งแต่ทศวรรษ 1950 ประเทศที่อ้างกรรมสิทธิ์ได้เข้ามาครอบครองเกาะแก่งและตั้งหน่วยทหารในบริเวณต่างๆ ในหมู่เกาะสแปรตลี³⁴ และเมื่อประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ต่างใช้วิธีทางการทหารเพื่อครอบครอง จึงทำให้ปัญหาความตึงเครียดบริเวณนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในกรณีการอ้างอิงกรรมสิทธิ์เหนือภาคพื้นทะเลจีนใต้ ประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ได้ใช้เหตุผลที่แตกต่างกัน และให้น้ำหนักเหตุผลในการอ้างและเข้าครอบครองพื้นที่พิพาทแตกต่างกัน ดังนี้

การอ้างอิงกรรมสิทธิ์ของบรูไน ภายหลังจากการได้รับเอกราชในปี 1984 บรูไนได้เข้าร่วมข้อพิพาทในทศวรรษ 1980 เมื่อมีการกำหนดเขตประมงพิเศษ (exclusive fishing zone) องค์กรต่อต้านแห่งบรูไนอ้างเพียงกรรมสิทธิ์เหนือ Rifleman Bank³⁵ และทะเลรอบๆ เนินหิน

³² จตุรนต์ ติระวัฒน์, “บทที่ 4 รัฐ: ผู้ทรงสิทธิในกฎหมายระหว่างประเทศ,” ใน *กฎหมายระหว่างประเทศ*, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2550), 249.

³³ เขียน ธีระวิทย์, *นโยบายต่างประเทศจีน* (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), 390.

³⁴ Ian Storey and Carlyle A. Thayer, “The South China Sea Dispute: A Review of Developments and their Implications since the 2002 Declaration on the Conduct of Parties,” in *South and Southeast Asia: Responding to Challenging Geo-Political and Security Challenges*, 58.

³⁵ การอ้างกรรมสิทธิ์บริเวณ Rifleman Bank นั้น เป็นผลมาจากพระราชบัญญัติแห่งสหราชอาณาจักร (British Decree 1954) ในปี 1954 (อ้างจาก Chiew Chee Phoong, “A Silent Storm in the South China Sea.”

โสโครกหลุยซ่า (Louisa Reef) ซึ่งอยู่ใกล้เขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยใช้หลักการอ้างส่วนขยายของไหล่ทวีปที่ทอดตัวยาวออกไป อันเป็นสิทธิตามอนุสัญญาว่าด้วยกฎหมายทะเลปี 1984 การตีพิมพ์แผนที่ในปี 1988 ทำให้เห็นภาพไหล่ทวีปที่ยื่นขยายออกไปกว่า 350 ไมล์ทะเล และทั้งยังได้กำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็น 300 ไมล์ทะเล ทำให้เกิดพื้นที่ซ้อนทับในการอ้างสิทธิในเขตเศรษฐกิจจำเพาะในสแปรตลีและเนินหินโสโครกหลุยซ่า (Louisa Reef)³⁶ แม้บรูไนจะอ้างกรรมสิทธิ์ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ในปัจจุบันก็ยังไม่มีการปรากฏกำลังทางทหาร (military presence) หรือมีการสร้างสิ่งปลูกสร้างถาวรแต่อย่างใด³⁷

บรูไนเป็นประเทศที่มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องกรรมสิทธิ์น้อยที่สุด เนื่องจากบรูไนเป็นประเทศเล็กและมีศักยภาพด้านการทหารน้อยกว่ารัฐอื่นที่ข้องเกี่ยวในทะเลจีนใต้ ดังนั้นบรูไนจึงไม่มีบทบาทอย่างไรต่อปัญหาดังกล่าว³⁸ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้บรูไนจะพึ่งอังกฤษและสหรัฐในเรื่องความมั่นคงในระดับหนึ่ง แต่จากความวิตกเรื่องการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือบางส่วนของสแปรตลี ทำให้บรูไนเพิ่มงบเพื่อปรับปรุงกองทัพ และพยายามพัฒนากองทัพ โดยเพิ่มงบทางการทหารอย่างต่อเนื่อง จาก 419 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี ค.ศ. 1990 เป็น 693 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 1992 และในปี 1991 และ 1992 บรูไนได้พยายามปรับปรุงเหล่าทัพให้ครบสามเหล่าทัพ โดยรวมไปถึงการซื้ออาวุธที่ทันสมัย และให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ต่อปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea) ของอาเซียนเน้นการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ทั้งนี้ รัฐบาลบรูไนย้ำเสมอถึงความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างกองทัพเพื่อปกป้องแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติของบรูไน³⁹

Available from: <http://www.bt.com.bn/opinion/2010/09/13/silent-storm-south-china-sea> [Accessed 13 September 2010].)

³⁶ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 51.

³⁷ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 69.

³⁸ นกตล ชาติประเสริฐ, "บรูไน: การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (1997-2006)" ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540-2550)*, บก. สีดดา สอนศรี (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), 484.

³⁹ *Asia 1993 Yearbook*, in *Far Eastern Economic Review* (Hong Kong: Far Eastern Economic Review Limited, 1992), 97-8; อ้างใน นกตล ชาติประเสริฐ, "บรูไน: การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศหลังวิกฤต

การอ้างอธิปไตยของมาเลเซีย ภายหลังจากมาเลเซียได้รับเอกราช มาเลเซียได้ประกาศขยายทะเลอาณาเขตออกเป็น 12 ไมล์ทะเลในเดือนสิงหาคม 1969 มาเลเซียได้เข้าร่วมในข้อพิพาทเหนือสแปรตลีในปี 1978 โดยเป็นการกระทำที่ไม่รื้อซ้ำเมื่อเวียดนามเข้ายึดเกาะเล็กๆในหมู่เกาะ และการประกาศเขตอธิปไตยของฟิลิปปินส์ มาเลเซียอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะหลายแห่งนอกเกาะเบอร์เนียวตั้งแต่เดือนธันวาคม 1979 เมื่อมีการพิมพ์แผนที่ทางการที่แสดงไหล่ทวีปของสหพันธรัฐ และการประกาศการขยายไหล่ทวีปในครั้งนี้ได้รวมพื้นที่ในสแปรตลีเข้าไว้ในดินแดนด้วย⁴⁰ ในปี 1980 มาเลเซียประกาศขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็น 200 ไมล์ทะเล มาเลเซียอ้างการได้ดินแดนตามไหล่ทวีปเพื่อครอบครองดินแดนบริเวณพิพาท โดยไม่มีการอ้างฐานทางประวัติศาสตร์มาสนับสนุน ทั้งยังได้ลงมือปฏิบัติกร่อนอนุสัญญากฎหมายทางทะเลที่มีผลบังคับใช้ 3 ปี มาเลเซียอ้างอธิปไตยการเป็นเจ้าของเกาะและเนินหินโสโครก 12 แห่ง ในเดือนพฤษภาคม 1983 ได้เคลื่อนมาครอบครอง Swallow Reef และอีก 3 ปีต่อมาได้เข้าครอบครองแนวหินโสโครกอีก 2 แห่ง และตั้งแต่ปี 1991 ได้ส่งทหารไปประจำการที่ Swallow Reef, Mariveles และ Ardasier Bank⁴¹

ในเดือนมิถุนายนปี 1999 มาเลเซียได้ยึดเนินหินโสโครกอินเวสติเกเตอร์ (Investigator Shoal) และสร้างลานจอดเฮลิคอปเตอร์กับอาคาร 2 ชั้นพร้อมหอดูดาว และต่อมาในเดือนสิงหาคมได้ยึดแนวปะการังอีริคา (Erica Reef) พร้อมทั้งสร้างสิ่งปลูกสร้างด้วย ทั้งเนินหินโสโครกอินเวสติเกเตอร์ (Investigator Shoal) และปะการังอีริคา (Erica Reef) เป็นบริเวณที่ฟิลิปปินส์อ้างอธิปไตยด้วย ทำให้ฟิลิปปินส์คัดค้าน อย่างไรก็ตาม มาเลเซียได้ตอบโต้การประท้วงของฟิลิปปินส์ โดยระบุว่าสิ่งปลูกสร้างเหล่านั้นถูกสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวิจัยสภาพอากาศและการศึกษาสิ่งมีชีวิตทางทะเล และในปี 2005 มาเลเซียได้ครอบครองเกาะเล็กๆที่ได้อ้างอธิปไตยแล้วเพิ่มอีก 6 แห่ง⁴² อีกทั้งยังพยายามถมที่บริเวณแนวปะการังวงแหวนเพื่อสร้างโรงแรมด้วย

เศรษฐกิจ (1997-2006)” ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540-2550), 466.

⁴⁰ Ralf Emmers, “Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo,” in *Maritime Security in Southeast Asia*, 51.

⁴¹ เขียน ธีระวิทย์, *นโยบายต่างประเทศจีน*, 390 และ 398.

⁴² Ralf Emmers, “The Paracel and Spratly Disputes” in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 69.

การอ้างกรรมสิทธิ์ของฟิลิปปินส์ การเข้ามาข้องเกี่ยวในประเด็นทะเลจีนใต้ของฟิลิปปินส์เริ่มขึ้นในปี 1947 โดยการอ้างกรรมสิทธิ์ของเอกชน เมื่อโทมัส โคลมา (Thomas Cloma) อ้างว่า ได้พบหมู่เกาะที่ยังไม่ทราบชื่อและยังไม่มีใครเป็นเจ้าของที่ตั้งอยู่ระหว่างสแปรตลีและปาลาวัน (Palawan) โดยในปี 1956 โทมัส โคลมา พยายามอ้างสิทธิในพื้นที่บริเวณต่างๆ จำนวน 53 แห่งแก่ฟิลิปปินส์ และให้ชื่อว่าคาลายาอัน (Kalayaan หรือ Freedom land) และพยายามผลักดันข้ออ้างนี้ในองค์การสหประชาชาติ แต่ได้รับการคัดค้านจากจีน เวียดนามใต้ ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ ซึ่งการเรียกร้องในปี 1956 ของโทมัส โคลมา ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลฟิลิปปินส์ จนกระทั่งเมื่อเวลาผ่านไป 3 ปี รัฐบาลฟิลิปปินส์จึงได้ยอมรับข้ออ้างของโทมัส โคลมา และในปี 1968 ได้ส่งทหารไปประจำการบริเวณ Kota, Pasaga และ Parola ในบริเวณสแปรตลี และได้อ้างกรรมสิทธิ์เหนือพื้นที่บริเวณคาลายาอัน (Kalayaan) ครั้งแรกในปี 1971 และต่อมาในปี 1978 มีการประกาศใช้กฎหมายให้บริเวณหมู่เกาะคาลายาอัน (Kalayaan) เป็นดินแดนในเขตอธิปไตย โดยประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส (Ferdinand Marcos) ได้ออกพระราชกฤษฎีกาในวันที่ 11 มิถุนายน 1978 (President Decree no. 1596 of 1978) เพื่อประกาศให้หมู่เกาะคาลายาอัน (Kalayaan) อยู่ภายใต้การบริหารงานของจังหวัดปาลาวัน (Palawan Province) โดยใช้ข้ออ้างเรื่องการขยายไหล่ทวีปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อขยายพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะออกไป 200 ไมล์ทะเล⁴³ ควบคู่ไปกับเหตุผลการอ้างกรรมสิทธิ์โดยใช้หลัก ประวัติศาสตร์ ความจำเป็นในการใช้ และการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพ และความสำคัญของอาณาบริเวณที่มีต่อความมั่นคงของชาติ ความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อันใกล้ชิด⁴⁴ อีกทางหนึ่ง

จุดเปลี่ยนที่สำคัญในการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือพื้นที่บริเวณหมู่เกาะสแปรตลี หรือในอีกชื่อหนึ่งคือหมู่เกาะปาลาวัน และบริเวณ Scarborough Shoal คือ วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2009 เมื่อรัฐสภาแห่งฟิลิปปินส์ได้ให้สัตยาบันต่อร่างกฎหมายในการกำหนดเส้นฐาน ค.ศ. 2009 (2009 Baseline Bill) ซึ่งต่อมาในวันที่ 10 มีนาคม 2009 ประธานาธิบดีกลอเรีย มาคาปากัล-อาร์โรโย (Gloria Macapagal-Arroyo) ได้ลงนามบังคับใช้เป็นกฎหมายซึ่งเรียกว่า Republic Act

⁴³ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 51. และ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 68.

⁴⁴ เขียน ฉีระวิทย์, *นโยบายต่างประเทศจีน*, 390 และ 398.

9522 (RA 9522) Philippine Archipelagic Baseline Law เพื่อปรับใช้และกำหนดเส้นฐานตรงสำหรับรัฐหมู่เกาะตามหลักกฎหมายทะเล โดยฟิลิปปินส์ได้กำหนดจุดเพื่อใช้สำหรับลากเส้นฐานตรงจำนวน 101 จุดรอบหมู่เกาะหลักที่อยู่ขอบนอกสุดของหมู่เกาะของฟิลิปปินส์ เพื่อใช้ลากเป็นเส้นฐานตรง ทำให้ทั้งหมู่เกาะสแปรตลีหรือที่รู้จักในนามหมู่เกาะคาลายาอัน (Kalayaan) และ Scarborough Shoal ได้รับการจัดไว้ในระบบบริหารปกครองหมู่เกาะ (regime of islands) กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นต่อฟิลิปปินส์ในการยื่นเสนอขอขยายเขตไหล่ทวีปต่อคณะกรรมการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีปแห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งจะหมดเขตในวันที่ 13 พฤษภาคม 2009⁴⁵ ขณะเดียวกัน กฎหมายฉบับนี้ แสดงให้เห็นว่า การอ้างกรรมสิทธิ์ของฟิลิปปินส์มีความสอดคล้องกับกฎหมายทางทะเลมากขึ้น เพราะนอกจากฟิลิปปินส์จะปรับใช้การลากเส้นฐานตรงแบบรัฐหมู่เกาะตามหลักกฎหมายทะเลเพื่อกำหนดเขตอธิปไตยแล้ว การเปลี่ยนแปลงยังรวมถึงการกำหนดเขตต่อเนื่อง 24 ไมล์ทะเลจากเส้นฐาน และมีสิทธิอธิปไตยในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเลด้วย⁴⁶ การกำหนดเส้นฐานตรงของฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นการย้าบุรณภาพเหนือดินแดนของฟิลิปปินส์ใน 7,100 หมู่เกาะได้รับการท้าทายจากจีนและเวียดนามผู้อ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดนเกือบทั้งหมดในทะเลจีนใต้โดยใช้ข้ออ้างทางประวัติศาสตร์ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ทูตของฟิลิปปินส์เฮนรี เบนซูร์โต (Henry Bensurto) กล่าวตอบโต้การคัดค้านของจีนและเวียดนามว่า การผ่านกฎหมายของรัฐบาลไม่ใช่เพื่อยุติกรรมสิทธิ์เหนือพื้นที่พิพาท แต่เป็นการกำหนดเส้นฐานเพื่อระบุส่วนขยายของไหล่ทวีปของฟิลิปปินส์⁴⁷ ซึ่งสอดคล้องตามหลักกฎหมายทางทะเลปี 1982

การอ้างอิงกรรมสิทธิ์ของเวียดนาม เหตุผลหลักที่เวียดนามใช้ในการอ้างกรรมสิทธิ์คือ การใช้ข้ออ้างทางประวัติศาสตร์ในการค้นพบและใช้สิทธิครอบครอง รัฐบาลเวียดนามได้เริ่มอ้างกรรมสิทธิ์บริเวณทะเลจีนใต้ตั้งแต่ปี 1956 โดยแสดงหลักฐานว่ามีปฏิสัมพันธ์กับดินแดนบริเวณพาราเซลมาตั้งแต่ในศตวรรษที่ 16 พร้อมแฉ่งว่าหมู่เกาะพาราเซลถูกผนวกเป็น

⁴⁵ "The Philippine Baseline Law." Available from: <http://taylorzero.blogspot.com/2011/05/philippine-baseline-law.html> [Accessed 20 July 2011].

⁴⁶ Rodolfo C. Severino, "Clarifying the New Law Philippine Baselines Law," in *Energy and Geopolitics in the South China Sea* (Singapore: Seng Lee Press Pte Ltd, 2009), 74-6.

⁴⁷ The Philippine STAR, "Vietnam Protests Philippine Territorial Law." Available from: <http://www.philstar.com/Article.aspx?articleId=448425&publicationSubCategoryId=200> [Accessed 20 July 2011].

ส่วนหนึ่งของเวียดนามในการรวมประเทศภายใต้ราชวงศ์ Nguyen และมีการบริหารจัดการเหนือสแปรตลีสมัยกษัตริย์ Thanh Tong ในศตวรรษที่ 15 นอกจากนั้น แผนที่เวียดนามได้บันทึกข้อมูลการมีอยู่ของเกาะต่างๆซึ่งปรากฏครั้งแรกในศตวรรษที่ 17 ก่อนการรวมประเทศของเวียดนาม รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (เวียดนามเหนือ)⁴⁸ ยอมรับอธิปไตยเหนือสแปรตลีและพาราเซลของจีน⁴⁹ ทั้งยังมีการส่งบันทึกทางการทูตโดยนายกรัฐมนตรียุคเวียดนามเหนือ Pham Van Dong โดยในปีเดียวกันนั้นเองจีนได้อ้างกรรมสิทธิ์อย่างเป็นทางการโดยการออกประกาศกำหนดทะเลอาณาเขต (Declaration on the Territorial Water) ซึ่งถูกคัดค้านจากเวียดนามใต้⁵⁰ ทำให้ต่อมาในกันยายน 1973 รัฐบาลที่ไชนงอนได้ผนวกหมู่เกาะสแปรตลีเข้ากับจังหวัดฟุกทวี่ (Phuoc Tuy) ซึ่งจีนได้คัดค้านต่อคำประกาศนี้ จนกระทั่งปี 1975 เมื่อมีการรวมประเทศในเมษายน เวียดนามได้อ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะนี้โดยใช้เหตุผลทางการค้นพบและการเข้าครอบครอง บริหารจัดการในศตวรรษที่ 19 และการเข้ามาเกี่ยวพันของฝรั่งเศสในฐานะของเจ้าอาณานิคม และในเดือนพฤษภาคม 1977 ก็ได้ประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเล⁵¹

ในปี 1978 เวียดนามได้ตีพิมพ์ “สมุดปกขาว” เพื่อใช้สนับสนุนข้ออ้างกรรมสิทธิ์ของตนเหนือหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลี โดยข้ออ้างสำคัญที่มีน้ำหนัก ได้แก่ การอ้างแผนที่เขต กวางหงาย (Quang Ngai) ซึ่งรวบรวมรวมในศตวรรษที่ 17 โดย โดบา ที่บรรยายที่ตั้งของเกาะใน พาราเซล และอ้างบันทึกทางประวัติศาสตร์ของทางการเวียดนามว่า กษัตริย์ราชวงศ์เกีย ลอง (Gia Long) ได้ปกครองหมู่เกาะพาราเซลในปี 1816 โดยได้สร้างวัด ปักป้ายไว้บนเกาะในปี 1925 และในปี 1956 เวียดนามใต้ได้ส่งเรือรบไปยึดครองหมู่เกาะตริงซา (Truong Sha) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสแปรตลี และมีกฤษฎีกาประกาศให้หมู่เกาะตริงซาเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดฟุกทวี่ (Phuoc Tuy)⁵²

⁴⁸ รัฐบาลฮานอย ยอมรับอำนาจอธิปไตยของจีนเหนือหมู่เกาะพาราเซลและสแปรตลีตั้งแต่ปี 1956 ด้วยเห็นว่า จะไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ทางการเมืองและไม่ได้เข้าร่วมการอ้างกรรมสิทธิ์แต่ประการใด แต่จุดยืนนี้ได้ เปลี่ยนไปเมื่อมีการสวมรอยการอ้างกรรมสิทธิ์ของรัฐบาลไชนงอนที่ล้มไปภายหลังการรวมประเทศ

⁴⁹ Ralf Emmers, “Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo,” in *Maritime Security in Southeast Asia*, 51.

⁵⁰ Ralf Emmers, “The Paracel and Spratly Disputes” in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 67- 8.

⁵¹ Ibid., 68.

⁵² เชียน ฉีระวิทย์, *นโยบายต่างประเทศจีน*, 396-7.

เวียดนามอ้างกรรมสิทธิ์ในสแปรตลีทั้งหมดโดยใช้หลักไหล่ทวีปซึ่งอ้างว่าอยู่ภายใต้การปกครองของเขต Khanh Hoa แม้ว่า ในช่วงทศวรรษ 1970 และ 1980 ประเด็นการเรียกร้องกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้เข้มข้นขึ้น โดยในปี 1974 จีนได้ใช้กำลังเข้าปะทะกับเวียดนาม และได้ครอบครองหมู่เกาะพาราเซลที่เวียดนามเคยควบคุมได้ทั้งหมด และถึงแม้เวียดนามจะพยายามยึดพื้นที่บริเวณนั้นคืนในปี 1979 และ 1982 แต่จีนก็ยังคงสามารถรักษาดินแดนนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้โอกาสในการได้คืนดินแดนของเวียดนามมีน้อยมาก⁵³ แต่เวียดนามก็เป็นรัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์ที่ได้ครอบครองพื้นที่จำนวนมากในสแปรตลี เช่น Alison Reef, Amboyan Reef, Barque Canada Reef, Central London Reef, Cornwallis South Reef, Da Gri-san, Da Hi Gen, East London Reef, Great Discovery Reef, Ladd Reef, Landsdowne Reef, Namyit Island, Pearson Reef, Petley Reef, Sand Cay, Sin Cowe Island, South Reef, South West Cay, Spratly Island, Tennent Reef และ West London Reef⁵⁴

การอ้างอิงกรรมสิทธิ์ของจีน ในด้านประวัติศาสตร์ ไม่มีประเทศใดหาหลักฐานอ้างอิงได้มากเท่ากับจีน ซึ่งมีบันทึกเอกสาร แผนที่ โบราณวัตถุ โดยทางการจีนอ้างว่า คนจีนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่ง มีความผูกพันเชื่อมโยงกับสแปรตลีนับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 2 นอกจากนี้ ชาวประมงจีนใช้เกาะนี้แวะพักผ่านทางในช่วงสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตก และในสมัยราชวงศ์หมิงในศตวรรษที่ 15 ได้ส่งนักเดินเรือหลายกลุ่มเพื่อไปสำรวจบริเวณสแปรตลี ทั้งยังเน้นว่าพื้นที่บริเวณนี้ปรากฏในบันทึกของจีนในศตวรรษที่ 17 ดังนั้น แผนที่โบราณและสิ่งของคนโบราณสร้างขึ้นจึงถูกใช้เพื่ออ้างสิทธิในดินแดนของจีน⁵⁵ โดยเฉพาะแผนที่สมัยราชวงศ์ชิงในปี 1755, 1810, 1817, และ 1909 ซึ่งเป็นแผนที่ของทางราชการจีนที่กล่าวถึงการตรวจพื้นที่โดยราชการ เอกสารเหล่านี้มีคุณค่าเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์และถือเป็นข้ออ้างที่มีน้ำหนักของจีน⁵⁶ นอกจากนี้ ในเวลาต่อมา ขณะที่ยุโรปและยุโรปได้เริ่มสำรวจพาราเซลและสแปรตลี หลายรัฐได้

⁵³ Ang Cheng Guan, "The South China Sea Dispute Revisited," in *Australian Journal of International Affairs*, 54 (2): 203, 2000, cited in Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitic and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 68.

⁵⁴ GlobalSecurity.org, "Territorial Claims in the Spratly and Paracel Islands." Available from: <http://www.globalsecurity.org/military/world/war/spratly-claims.htm> [Accessed 15 July 2011].

⁵⁵ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 66.

⁵⁶ เจียน ฉีระวิทย์, *นโยบายต่างประเทศจีน*, 393.

อ้างอธิปไตยเหนือเกาะโดยมีการได้ทำเครื่องหมายไว้ ในปี 1887 จีนลงนามในข้อตกลงกับฝรั่งเศส โดยจีนเป็นผู้กำหนดเขต เครื่องหมายของจีนจึงถูกปักปันไว้ที่พาราเซลในปี 1907 ในทศวรรษ 1930 จีนสูญเสียสถานะให้แก่ประเทศเจ้าอาณานิคม ฝรั่งเศสประกาศความเป็นเจ้าของอย่างเป็นทางการเหนือสแปรตลีและพาราเซลในปี 1933 ทำให้พื้นที่ส่วนนี้อยู่ภายใต้การบริหารของเวียดนาม แต่จีนก็ได้ส่งบันทึกทางการทูตคัดค้านการกระทำของฝรั่งเศส และในปี 1947 รัฐบาลแห่งชาติของเจียงไคเช็คอ้างกรรมสิทธิ์พื้นที่ของจีนแต่ดั้งเดิม โดยทำเครื่องหมาย 9 แห่งเป็นรูปตัวยู (U-shape line) ซึ่งมีพื้นที่ส่วนใหญ่ของทะเลจีนใต้ ตามมาด้วยการที่รัฐบาลคอมมิวนิสต์จีนประกาศรวมพาราเซลและสแปรตลีเข้ากับกวางตุ้ง เมื่อรัฐบาลเจียงไคเช็คแพ้สงครามกลางเมืองทำให้ต้องสละเกาะหลายแห่งในเดือนธันวาคม 1947 ต่อมาในปี 1951 โจวเอินไหลได้อ้างกรรมสิทธิ์ใน U-Shape line อย่างเป็นทางการในระหว่างการทำสนธิสัญญาสันติภาพซานฟรานซิสโก (The San Francisco Peace Treaty) และแม้ข้อตกลงระหว่างมหาอำนาจในที่ประชุมจะล้มเหลว แต่จีนก็ได้สิทธิบริเวณพาราเซลตะวันออก ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 1951 การบริหารจัดการพื้นที่ในประวัติศาสตร์ในทะเลจีนใต้ทำให้จีนไม่รู้สึกรู้ว่ามีความจำเป็นที่จะต้องใช้อธิบายทางกฎหมายเพื่อกำหนดเส้นเขตแดนที่ชัดเจน⁵⁷ อย่างไรก็ตาม จีนได้ให้สัตยาบรรณในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ในปี 1996 โดยในเดือนพฤษภาคม จีนได้อ้างอนุสัญญาฯ 1982 ในการใช้เส้นฐานตรงเพื่อกำหนดจุดเชื่อมโยงหมู่เกาะต่างๆ⁵⁸ เชื่อมไปถึงจุดไกลสุดของเกาะที่อยู่ไกลที่สุดเพื่อกำหนดอาณาเขตทะเลบริเวณรอบๆ หมู่เกาะพาราเซล ในการจัดระเบียบการบริหารงานหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ พร้อมทั้งกำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเลบริเวณไหล่ทวีป และพรมแดนทางทะเลที่ติดต่อกับประเทศข้างเคียงด้วย⁵⁹ อย่างไรก็ตาม การใช้วิธีการลากเส้นฐานตรงของจีนถูกคัดค้านทั้งจากฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และเวียดนาม

หากสังเกตวิธีการอ้างกรรมสิทธิ์ของรัฐคู่พิพาทเหนือดินแดนในทะเลจีนใต้ จะพบว่า รัฐต่างๆ ได้ใช้วิธีอ้างกรรมสิทธิ์โดยใช้ประวัติศาสตร์ และ/หรือการใช้กฎหมายทะเล ทั้งยังมีการเข้าครอบครองโดยการใช้กำลัง การสร้างสิ่งก่อสร้างเพิ่มเติมเหนือบริเวณที่ตนได้ยึดครองไว้

⁵⁷ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 67-8.

⁵⁸ การใช้ข้ออ้างในการลากเส้นฐานตรง ไม่มีความชอบธรรมตามหลักอนุสัญญาฯ 1982 เนื่องจากในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเพียงอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์เท่านั้นที่เป็นรัฐหมู่เกาะ

⁵⁹ เขียน ชีระวิทย์, *นโยบายต่างประเทศจีน*, 395; Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 51.

แล้ว และไม่ได้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันเพื่ออ้างกรรมสิทธิ์ ทำให้ยากแก่การแสวงหาข้อตกลงเพื่อยุติปัญหาในประเด็นอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน และปัญหาข้อพิพาทจึงยังคงดำรงอยู่ แม้ว่าอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1982 เป็นหนึ่งในความพยายามเพื่อใช้กฎหมายแก้ปัญหาคติพิพาทระหว่างรัฐ⁶⁰ แต่การที่รัฐชายฝั่งรับเอาแนวคิดสำคัญโดยเฉพาะหลักการกำหนดไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะมาใช้ ก็เป็นส่วนหนึ่งของความยุ่งยากต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทะเลจีนใต้ เพราะแนวคิดเหล่านี้ได้สร้างการยอมรับในการอ้างกรรมสิทธิ์ของเวียดนาม มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไนในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นการท้าทายกฎหมายที่จีนใช้ในการกำหนดทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง (The Law on Territorial Waters and their Contiguous Area)⁶¹ ยิ่งไปกว่านั้น การที่อนุสัญญาฯ 1982 ไม่ได้ครอบคลุมถึงประเด็นความขัดแย้งเรื่องอธิปไตยเหนือดินแดน ทำให้การใช้กลไกของอนุสัญญาฯ ในการยุติข้อพิพาทเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากจีนซึ่งอ้างอธิปไตยเหนือดินแดนในพื้นที่เกือบทั้งหมดของทะเลจีนใต้ได้ใช้เหตุผลทางประวัติศาสตร์และยืนยันกรรมสิทธิ์ของตนเหนือทะเลจีนใต้ พร้อมได้แสดงการคัดค้านเมื่อมีประเทศอื่นอ้างกรรมสิทธิ์ จึงทำให้จีนมีข้อได้เปรียบในการอ้างกรรมสิทธิ์มากกว่าประเทศอื่นที่ใช้กฎหมายทะเล เพราะอนุสัญญาฯ 1982 เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นภายหลังจากการประกาศอ้างกรรมสิทธิ์ ของจีน อย่างไรก็ตาม วิธีการอ้างของจีนเป็นการยากที่ประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์อื่นๆ จะยอมรับได้ ดังนั้น การอ้างโดยประวัติศาสตร์ แต่เพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ⁶² เพราะขณะเดียวกัน ก็ยังมีประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์อื่นๆ ที่

⁶⁰ Vaudine England, "Who's Right in South China Sea Spat?." Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7941425.stm> [Accessed 3 May 2011].

⁶¹ เดือนกุมภาพันธ์ 1992 รัฐสภาแห่งชาติจีน (The Chinese National People's Congress) ผ่านกฎหมายเพื่อกำหนดทะเลอาณาเขตและเขตต่อเนื่อง (The Law on Territorial Waters and their Contiguous Area) ซึ่งเป็นการเน้นย้ำอธิปไตยเหนือสแปรตลีและพาราเซล และเป็นการอ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทะเลจีนใต้กว่า 80% โดยไม่มีการระบุถึงเหตุผลว่าใช้เกณฑ์อะไรในการอ้างสิทธิเช่นนั้น นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังอ้างสิทธิในการบังคับให้เรือของชาติอื่นออกจากรน่านน้ำของตน เรือรบต่างชาติจะต้องยื่นหนังสือแสดงความจำนง (Notification of Intent) เพื่อขออนุญาตผ่านแดน ประเทศในภูมิภาคต่างไม่พอใจทำให้จีนต้องเลื่อนการนำกฎหมายไปปฏิบัติ แต่จีนก็ได้ดำเนินการเพิ่มสถานภาพของตนด้วยวิธีอื่น เช่น การสร้างสิ่งกีดขวางใน Subi, Fiery Cross, Mischief, Johnson South และ Chigua Reef โดยบริเวณ Fiery Cross ได้ถูกสร้างเป็นเกาะเทียมที่มีลานจอดเฮลิคอปเตอร์ และหอสังเกตการณ์ (อ้างจาก Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 71.)

⁶² JN Mak, "The Law of the Sea After UNCLOS: Implications for the South China Seas Disputes," in *MIMA Issue Paper, no. 7/95* (Kuala Lumpur: Maritime Institute of Malaysia, 1994), 6.

สามารถเข้ายึดครองพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายหมู่เกาะที่จีนอ้างกรรมสิทธิ์ ดังนั้น ปัญหาข้อพิพาทจึงไม่สามารถยุติได้

แม้ข้อตกลงในอนุสัญญาฯ 1982 ซึ่งเปิดให้ลงนามตั้งแต่ปี 1982 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 1994 แต่หลายประเทศยังคงใช้ข้อตกลงนี้เพื่อขยายอาณาเขตของตนฝ่ายเดียวลงไปทะเลจีนใต้⁶³ นอกจากนี้ ยังจงใจอ้างเขตเศรษฐกิจจำเพาะเพื่อประโยชน์ในการประมงและการแสวงหาแร่ธาตุบริเวณพื้นท้องทะเล (seabed) โดยการอ้างสิทธิ์เหล่านี้ไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายในการอ้างอำนาจอ้างการเหนือดินแดนทางทะเลตามเจตนาของอนุสัญญาฯ 1982 ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การตีความคำนิยามของคำว่า “เกาะ” ซึ่งจากอนุสัญญาฯ เกาะจะหมายถึงพื้นที่ทางธรรมชาติซึ่งถูกล้อมด้วยน้ำในเวลาที่มีน้ำทะเลขึ้นสูงสุด และโดยธรรมชาติแล้ว เกาะจะต้องเป็นพื้นที่ที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ดังนั้น กรณีสเปรตลี แม้ว่าจะถูกเรียกว่า เกาะ แต่จะเป็นเกาะในความหมายที่ตรงกับคำนิยามที่ปรากฏในอนุสัญญาฯ หรือไม่นั้น ยังเป็นปัญหา เพราะหากสเปรตลีเป็นเพียงแนวหินโสโครก ย่อมหมายความว่า พื้นที่บริเวณนั้นจะไม่สามารถก่อให้เกิดสิทธิอธิปไตยจากการมีเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือไหล่ทวีปดังเช่นเกาะได้ ดังนั้น ในความเป็นจริงแล้ว ลักษณะของพื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้จึงไม่น่าจะมีความชอบธรรมในการอ้างอำนาจอ้างการของรัฐเหนือพื้นที่ได้⁶⁴

ความขัดแย้ง และการแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาในภาคพื้นทะเลจีนใต้

การแย่งชิงดินแดนในทะเลจีนใต้ปรากฏตั้งแต่ปี 1959 ในหมู่เกาะพาราเซล จีนได้ตั้งสำนักงานบริหารปกครองหมู่เกาะพาราเซล สันดอนแม็คเคลฟิลด์ (Macclefield Bank) และสเปรตลี ต่อมาเวียดนามใต้ได้เข้าไปยึดครองอีกส่วนของหมู่เกาะ แต่ด้วยความไม่พร้อมของจีนในบริบทสงครามเย็น จีนจึงไม่ได้ส่งกองกำลังเข้าขับไล่ จนกระทั่งเมื่อสหรัฐอเมริกาถอนทหารออกจากเวียดนามใต้แล้ว จีนจึงส่งกองทัพเข้าปฏิบัติการเพื่อยึดพื้นที่ในหมู่เกาะพาราเซลได้ทั้งหมดในเดือนมกราคม 1976⁶⁵ การปะทะกันทางทหารระหว่างจีนและเวียดนามเกิดขึ้นเป็นระยะๆ แต่การปะทะที่ถือว่าการปะทะครั้งใหญ่เกิดขึ้นในปี 1988 เมื่อทหารจีนและเวียดนามใต้ปะทะกันบริเวณ

⁶³ Ralf Emmers, “Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo,” in *Maritime Security in Southeast Asia*, 50.

⁶⁴ Ibid., 51.

⁶⁵ เทียน ฉีระวิทย์, *นโยบายต่างประเทศจีน*, 387-9.

Johnson Reef บริเวณหมู่เกาะสแปรตลี เป็นผลให้เรือหลายลำของเวียดนามจมลงและลูกเรือกว่า 70 คนเสียชีวิต ชัยชนะครั้งนี้ของจีนทำให้จีนสามารถครอบครองทางเข้าหมู่เกาะสแปรตลีได้ การปะทะทางทหารและความขัดแย้งในการขูดเจาะและสำรวจน้ำมันในบริเวณพื้นที่ทับซ้อนในช่วงทศวรรษ 1980 และ 1990 เกิดขึ้นเป็นระยะๆ อันนำมาสู่ความตึงเครียด การแสวงหาแนวทางเพื่อลดความขัดแย้ง และแนวคิดในการสร้างกลไกแบบพหุภาคีเพื่อป้องกันข้อพิพาทที่จะเกิดขึ้นต่อประเด็นในอนาคต

การปะทะกันในช่วงทศวรรษ 1990 ระหว่างจีนและเวียดนามในกรณีพิพาทต่างๆ และพฤติกรรมของจีน⁶⁶ ที่รุกเข้ามาในบริเวณทะเลจีนใต้ ทำให้บางประเทศในอาเซียนเกิดความกังวลต่อพฤติกรรมของจีนที่จงใจจะยึดครองดินแดนเหล่านั้น เพราะในปี 1992 จีนได้ผ่านกฎหมายซึ่งอ้างกรรมสิทธิ์ทั้งหมดในทะเลจีนใต้ และในกลางทศวรรษ 1990 จีนได้เข้าครอบครองและสร้างสิ่งปลูกสร้างในบริเวณแนวหินปะการังมิสชีฟ (Mischief Reef) หรือบริเวณหมู่เกาะคาลายาอัน (Kalayaan) ซึ่งอยู่ห่างจากปาลาวันไปทางตะวันตก 135 ไมล์ทะเลซึ่งเป็นบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะของฟิลิปปินส์⁶⁷ ฟิลิปปินส์ได้พบสิ่งปลูกสร้างของจีนในเดือนกุมภาพันธ์ 1995

⁶⁶ Ralf Emmers ได้วิเคราะห์ว่า การกระทำของจีนในเวลานั้น เกิดจาก 1) ความรู้สึกชาตินิยมอันเป็นผลสืบเนื่องมาจาก“ศตวรรษแห่งความอับยศ” (Century of Humiliation) ของจีนที่ทำให้จีนอ่อนไหวต่อบุรณภาพเรื่องดินแดน โดยในช่วงปลายทศวรรษ 1970 รัฐบาลจีนและกองทัพ (the People’s Liberation Army: PLA) ได้ใช้ประเด็นทะเลจีนใต้เพื่อของบประมาณในการปรับปรุงกองทัพเรือ (the People’s Liberation Army Navy : PLAN) ให้ทันสมัยมากขึ้น 2) การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบระหว่างประเทศ จีนถือโอกาสเมื่อมีกาอิดกอร์บาชอฟ (Mikhael Gorbachev) ประกาศถอนทหารออกจากเวียดนาม จึงเริ่มเข้ายึดครองพื้นที่บริเวณสแปรตลี โดยในปี 1988 เริ่มครอบครอง Fiery Cross และในเดือนต่อมา จีน-เวียดนาม ได้ปะทะกันทางทหารใกล้บริเวณ Fiery Cross ทำให้เรือเวียดนามสูญเสียชีวิตและทหารกว่า 70 คนสูญหายหรือเสียชีวิต จีนจึงได้เข้าครอบครองพื้นที่ที่ยังไม่มีใครเข้าครอบครองบริเวณ Subi Reef, Cauteron Reef, Nan Xun Jiao, Prince of Wales Bank, Lansdowne Reef และ Kennan Island ทั้งสหรัฐฯและสหภาพโซเวียตแทบไม่มีปฏิกิริยาใดๆต่อเหตุการณ์นี้ และโซเวียตให้เพียงการสนับสนุนทางวาจาแก่เวียดนาม เหตุการณ์นี้เป็นการทำลายความน่าเชื่อถือด้านการเป็นพันธมิตรทางทหารระหว่างสหภาพโซเวียตกับเวียดนาม ดังนั้นสแปรตลีและพาราเซลจึงถูกรวมเข้ากับมณฑลไห่หนานในเดือนเมษายน 1988 (อ้างจาก Ralf Emmers, “The Paracel and Spratly Disputes” in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 70-1)

⁶⁷ สหรัฐฯได้ถอนฐานทัพเรือซุบิค (Subic Naval Base) และฐานทัพอากาศคลาร์ก (Clark Air Base) ในปี 1992 เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ฟิลิปปินส์อ่อนไหวต่อประเด็นสแปรตลี ยิ่งไปกว่านั้น การที่สหรัฐฯยังคงความเป็นกลางทั้งๆที่ฟิลิปปินพยายามแสวงหาความคุ้มครองจากสหรัฐฯ โดยความจงใจที่จะไม่เข้ามายุ่งในเรื่องดินแดนของ

ประธานาธิบดีฟีเดล รามอส (Fidel Ramos) ได้วิจารณ์การกระทำของจีนอย่างหนักพร้อมตอบโต้ โดยการส่งทหารเข้าไปในพื้นที่กลางเดือนกรกฎาคม 1995 เครื่องหมายเหล่านั้นถูกทำลายไปมาก และชาวประมงจีนจำนวน 62 คนถูกจับ⁶⁸ อย่างไรก็ตาม ในที่สุดจีนและฟิลิปปินส์ได้ลงนามใน แถลงการณ์ร่วมซึ่งมีชื่อเรียกว่า Joint Statement on RP-PRC Consultations on the South China Sea and on the other area of Cooperation ในเดือนสิงหาคมเพื่อปฏิเสธการใช้กำลังและ แสวงหาข้อยุติที่สอดคล้องกับหลักการในอนุสัญญาฯ 1982⁶⁹

นอกเหนือจากเวียดนามและฟิลิปปินส์ที่หวาดระแวงต่อพฤติกรรมของจีนในการ เข้ายึดครองพื้นที่โดยใช้กำลังทหารในทะเลจีนใต้ อินโดนีเซียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่เกิดความไม่ ไว้วางใจโดยในปี 1995 รัฐมนตรีต่างประเทศอาลี อาลาตัส (Ali Alatas) ได้กล่าวว่า พื้นที่เหนือ แหล่งก๊าซนาตุนา (Natuna) ซึ่งจีนอ้างกรรมสิทธิ์นั้น เป็นพื้นที่ที่นานาชาติยอมรับว่าอยู่ในเขต เศรษฐกิจจำเพาะของอินโดนีเซีย⁷⁰ และถึงแม้ว่าจีนจะให้สัตยาบรรณแก่อนุสัญญาฯ 1982 ในปี 1996 แต่จงใจใช้หลักการลากเส้นฐานตรงรอบหมู่เกาะพาราเซลทำให้ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และ อินโดนีเซียออกมาคัดค้าน ซึ่งในภายหลังจีนได้อธิบายว่า การลากเส้นฐานตรงรอบหมู่เกาะพาราเซลเป็นการ กำหนดทะเลอาณาเขตมากกว่าเป็นการลากเส้นฐานตรงแบบรัฐหมู่เกาะ⁷¹

ภายหลังจากเหตุการณ์ แนวหินปะการังมิสชีฟ (Mischief Reef) รัฐบาลจีนได้ แสดงท่าทีที่ยืดหยุ่นมากขึ้น ทั้งยอมเจรจาประเด็นนี้ในกรอบพหุภาคีของอาเซียน ท่าทีที่เปลี่ยนแปลงไป

สหรัฐเป็นผลมาจากความต้องการไม่ให้เกิดความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดกับจีน พร้อมเตือนฟิลิปปินส์ว่า ข้อตกลง ด้านกลาโหมที่ลงนามในเดือนสิงหาคม 1951 ไม่ได้ครอบคลุมถึงประเด็นการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือดินแดน ทำให้ ความสัมพันธ์ระหว่างฟิลิปปินส์และสหรัฐเปลี่ยนแปลงไปและฟิลิปปินส์ไม่สามารถไว้วางใจสหรัฐในด้าน กลาโหมได้อีกต่อไป (อ้างจาก Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 71; Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 54.)

⁶⁸ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 71.

⁶⁹ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 52.

⁷⁰ "China - Natunas Belong to Indonesia." Available from:

<http://www.library.ohiou.edu/indopubs/1995/07/22/0012.html> [Accessed 10 June 2011].

⁷¹ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 71.

ของจีนได้รับการอธิบายว่าเป็นเพราะจีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและทางการทูตมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกว่าจีนเป็นภัยคุกคาม⁷² ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่ความสัมพันธ์ระหว่างจีน ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกาย่ำแย่ลงด้วย⁷³ ดังนั้นในการประชุม ASEAN อย่างไม่เป็นทางการเดือนพฤศจิกายน 1999 ฟิลิปปินส์ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเวียดนามจึงได้เสนอให้มีการแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) เพื่อจัดการกับปัญหาทะเลจีนใต้อย่างสันติ แต่เนื่องจากความขัดแย้งในประเด็นทะเลจีนใต้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจอ้างการเหนือดินแดน ซึ่งไม่ใช่ทุกประเทศในอาเซียนจะอ้างกรรมสิทธิ์ และเนื่องจากประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และความมั่นคงและนโยบายต่างประเทศ ซึ่งเป็นการดึงมหาอำนาจเข้ามาข้องเกี่ยวในกรอบความมั่นคงของอาเซียน ดังนั้น ประเด็นท้าทายที่เกิดขึ้นคือการการร่างแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) ที่ได้รับฉันทานุมัติ (consensus) จากรัฐสมาชิก ภายใต้เงื่อนไขความสัมพันธ์ที่รัฐสมาชิกมีต่อสหรัฐและจีนในระดับที่ต่างกันโดยคำนึงถึงประเด็นดุลแห่งอำนาจภายในภูมิภาค จึงทำให้ประสบกับปัญหาความไม่เห็นพ้องกันว่าลักษณะแนวปฏิบัติควรจะครอบคลุมขอบเขตมากน้อย หรือควรระบุประเด็นนี้อย่างชัดเจนในเวทีหรือไม่⁷⁴

⁷² Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 74.

⁷³ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 55-6.

⁷⁴ ท่าทีของรัฐสมาชิกอาเซียนที่มีต่อบทบาทของจีนและสหรัฐ แสดงออกได้ใน 5 ลักษณะคือ 1) ท่าทีที่พอใจของมาเลเซียต่อสถานะภาพคงที่ (status quo) ในภูมิภาค โดยยอมรับและมีความร่วมมือทางการทหารกับสหรัฐ และเมื่อคำนึงถึงผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจที่มีกับจีน ทำให้มาเลเซียเห็นว่าแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) ต่อประเด็นทะเลจีนใต้ควรเป็นเพียงแนวทางชี้แนะ (guideline) ที่ไม่ใช่สนธิสัญญาภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และเห็นว่าในกรณีทะเลจีนใต้ควรเป็นการทำข้อตกลงลักษณะทวิภาคี ซึ่งอาจมองได้ว่าท่าทีของมาเลเซียเป็นการรอเวลาที่เหมาะสมในการตกลงกับจีนซึ่งหลีกเลี่ยงการเจรจาตกลงในกรอบพหุภาคีของอาเซียน 2) ท่าทีที่ลังเลของอินโดนีเซียต่อการเข้ามาเกี่ยวข้องของมหาอำนาจ อินโดนีเซียกังวลการอ้างกรรมสิทธิ์ของจีนบริเวณใกล้เกาะนาตุนา (Natuna Island) และปฏิเสธการทำข้อตกลงในระดับทวิภาคีโดยถือข้อพิพาทระหว่างอินโดนีเซียและจีนไม่ได้มีอยู่จริง และจะไม่ยอมรับการครอบครองดินแดนของจีน และเนื่องจากอินโดนีเซียต้องใช้ทรัพยากรในการจัดการปัญหาความยุ่งยากภายในประเทศทำให้อินโดนีเซียไม่สามารถเป็นผู้นำในอาเซียนได้ และด้วยความกังวลกับอำนาจที่รุกคืบเข้ามาของจีน อินโดนีเซียจึงยอมรับการปรากฏตัวของกองทัพเรือสหรัฐด้วยความระมัดระวังต่อการท้าทายจากกลุ่มมุสลิมที่ท้าทายอำนาจภายหลังสงครามต่อต้านการก่อการร้าย อินโดนีเซียจึงต้องการให้แนวปฏิบัติ (Code of Conduct) มีลักษณะเป็นสนธิสัญญา (Treaty) เพื่อให้เกิดเสถียรภาพในทะเลจีนใต้ 3) เวียดนามและฟิลิปปินส์ที่อ่อนไหวต่อท่าทีของจีน ทั้งยังเนื่องจากการมีประสบการณ์

เช่น ฟิลิปปินส์ต้องการให้เกิดแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) ที่มีความชัดเจนในการยกระดับ
หลักการทั่วไปและเสนอให้มีการพัฒนาร่วมกันในพื้นที่บริเวณสแปรตลี ซึ่งได้รับการคัดค้านจาก
มาเลเซียที่มองว่ามีลักษณะเป็นข้อผูกพันทางกฎหมายมากเกินไป และในที่ประชุมรัฐมนตรี
อาเซียน (ASEAN Ministerial Meeting) ในปี 2002 ได้เสนอให้แนวปฏิบัตินี้เป็นเพียงแถลงการณ์
ร่วม (joint communiqué)⁷⁵

อย่างไรก็ตาม ในเดือนพฤศจิกายน 2002 ผู้ช่วยรัฐมนตรีต่างประเทศจีนหวังอี้
(Wang Yi) ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (The Declaration on the Code
of Conduct of Parties in the South China Sea: DoC) ซึ่งเป็นการลงนามทางการเมืองระหว่าง
จีนกับอาเซียนเป็นครั้งแรกในประเด็นทะเลจีนใต้ เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างกัน⁷⁶ ภายใต้อ
ข้อตกลงนี้ ฝ่ายต่างๆต่างเห็นชอบในการแก้ไขข้อพิพาททางอรรถสิทธิเหนือเขตแดนทางทะเล
โดยสันติวิธี การควบคุมตนเองไม่ให้ขยายเขตพิพาท ซึ่งรวมถึงการไม่เข้าไปครอบครองในบริเวณที่
ยังไม่มีผู้ครอบครอง ทั้งยังจะส่งเสริมกิจกรรมในการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางทะเล การทำวิจัยทาง
ทะเล การเดินเรือและการคมนาคมที่ปลอดภัย การให้ความช่วยเหลือในปฏิบัติการช่วยและค้นหา
ผู้รอดชีวิต การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติร่วมกัน⁷⁷

ปะทะกับจีนในพื้นที่พิพาท จึงทำให้ต้องการผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและต้องการการตกลงอย่างเป็นทางการใน
กรอบพหุภาคี และไม่เชื่อมั่นว่าจีนจะคำนึงถึงผลประโยชน์ฝ่ายอื่นในการตกลงระดับทวิภาคี และยังคงพึ่งการ
ถ่วงดุลอำนาจจากสหรัฐต่อไป 4) สิงคโปร์และไทยมีความร่วมมือที่ดีกับทั้งสหรัฐและจีน แม้จะมีความร่วมมือ
ทางทหารกับสหรัฐ แต่ต้องการบอกว่าการร่วมมือนั้นไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อสกัดกั้นจีน พร้อมส่งเสริมการมี
แนวปฏิบัติ (Code of Conduct) ในกรอบพหุภาคีเพื่อรักษาเสถียรภาพภายในภูมิภาค 5) พม่า ลาว กัมพูชา และ
บรูไน แทบจะไม่มีส่วนร่วมต่อข้อพิพาทในทะเลจีนใต้ พม่า ลาว กัมพูชาไม่มีข้อพิพาทกับจีน แต่ได้รับ
ผลประโยชน์ทางอ้อมจากความสงบภายในภูมิภาค และโน้มตามแนวนโยบายของอาเซียน สำหรับรายละเอียด
เพิ่มเติมโปรดดู Lisclotte Odgaard, "The South China Seas: ASEAN's Security Concerns about China,"
in *International Relations of the Asia-Pacific, Volume II: Security*, eds. Shaun Breslin and Richard
Higgott (Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 2010), 323-8.

⁷⁵ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in
Maritime Security in Southeast Asia, 56.

⁷⁶ People's Daily Online, "China, ASEAN Sign Code of Conduct on South China Sea." Available from:
http://english.peopledaily.com.cn/200211/05/eng20021105_106254.shtml [Accessed 10 June 2011].

⁷⁷ ASEAN Secretariat, "Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea." Available from:
<http://www.aseansec.org/13163.htm> [Accessed 29 June 2011].

คำแถลงใน DoC มีลักษณะเป็นเพียงแถลงการณ์ที่ไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมาย เพราะกล่าวเพียงเรื่องการลดการใช้กำลัง การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ กลาใหม่ และการอ้างถึงหลักการกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นกลไกที่มีลักษณะอนุรักษนิยม⁷⁸ การขาดสภาพบังคับที่ถึงแม้จะมีข้อกำหนดไม่ให้รัฐผู้เกี่ยวข้องเข้าไปยึดพื้นที่เพิ่มเติม แต่ก็ไม่สามารถป้องกันไม่ให้รัฐคู่พิพาทสร้างสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติมในพื้นที่ที่ได้ยึดครองไว้แล้ว และนอกจากนั้น ได้ห้ามซึ่งครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่ในบริเวณสแปรตลี ก็ได้ลงนามในแถลงการณ์ร่วมฉบับนี้ ทำให้ DoC เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อลดความตึงเครียดและกลไกสร้างความเชื่อมั่น (Confident Building Management-CBMs) ในการสร้างข้อตกลงร่วมกัน⁷⁹ ในประเด็นการแก้ปัญหาอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะจึงยังไม่มีกลไกพหุภาคีที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับสำหรับทุกฝ่าย ดังนั้น จึงเกิดการตกลงในระดับทวิภาคีเพื่อเป็นแนวทางที่มีลักษณะแบบค่อยเป็น

⁷⁸ Lisclotte Odgaard, "The South China Seas: ASEAN's Security Concerns about China," in *International Relations of the Asia-Pacific*, 331.

⁷⁹ หนึ่งในโครงการความร่วมมือที่สำคัญเกิดขึ้นในเดือนมีนาคมปี 2004 คือ Joint Marine Seismic Understanding (JMSU) ระหว่างรัฐวิสาหกิจฟิลิปปินส์ จีน และเวียดนาม โครงการความร่วมมือนี้ได้รับการตอบรับที่ดีในช่วงแรก อย่างไรก็ตาม โครงการนี้ได้กลายเป็นกรณีโต้แย้งภายในประเทศ เมื่อมีผู้วิพากษ์ว่าข้อตกลงที่ฟิลิปปินส์ทำกับจีนโดยมีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนเงินช่วยเหลือด้านการพัฒนาจากต่างชาติ (Overseas Development Aid- ODA) ซึ่งมีจีนเป็นผู้ให้ทุนนั้น ละเมิดมาตรา 12 ของรัฐธรรมนูญปี 1987 เพราะหนึ่งในหกของพื้นที่สำรวจอยู่ในน่านน้ำอาณาเขตของฟิลิปปินส์ (Territorial Waters) ซึ่งการสำรวจจะทำได้ก็ต่อเมื่อการร่วมทุนนั้นฟิลิปปินส์ต้องมีหุ้นส่วนเกินกว่าร้อยละ 60 อย่างไรก็ตามประธานาธิบดีอาร์โรโย ได้ให้เหตุผลว่าการทำสัญญา JMSU มีวัตถุประสงค์เพื่อ แสวงหาพลังงาน และเป็นการตกลงทางการค้าซึ่งไม่ได้เสียเปรียบในเรื่องดินแดน และเพื่อใช้เป็นกลไกในการแก้ปัญหาเพื่อระงับความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ อันจะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาคอย่างสันติ ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับฟิลิปปินส์เริ่มแย่งลงเมื่อฟิลิปปินส์ได้เริ่มการพิจารณากฎหมายเพื่อยื่นข้อเสนอดต่อดคณะกรรมการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีป (Commission on the Limits of the Continental Shelf: CLCS) โดยพื้นที่บางส่วนของสแปรตลีถูกกำหนดให้เป็นจุดเพื่อใช้ในการลากเส้นฐานตรงสำหรับรัฐหมู่เกาะ ซึ่งจีนได้ออกมาคัดค้าน โดยในเดือนธันวาคม 2007 จีนผ่านกฎหมายเพื่อยกระดับเมืองไห่หนาน โดยให้ชื่อว่า "Sansha" เพื่อบริหารดินแดนที่จีนอ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ ซึ่งรวมถึงสแปรตลีและพาราเซลด้วย (อ้างใน Ian Storey and Carlyle A. Thayer, "The South China Sea Dispute: A Review of Developments and their Implications since the 2002 Declaration on the Conduct of Parties," in *South and Southeast Asia: Responding to Challenging Geo-Political and Security Challenges*, 58-61.)

ค่อยไปในการสร้างสันติภาพ เช่น การแก้ปัญหาความขัดแย้งบริเวณเนินหินโสโครกหลุยซ่า (Louisa Reef) ระหว่างบรูไนกับมาเลเซีย และ ระหว่างฟิลิปปินส์กับมาเลเซียในพื้นที่บางส่วนโดยปราศจากคนกลาง⁸⁰

ความเห็นที่ไม่ตรงกันของประเทศสมาชิกอาเซียนอันมีพื้นฐานอยู่บนการประนีประนอม ซึ่งถึงแม้จะเป็นข้อตกลงในระดับพหุภาคี แต่มีความยืดหยุ่นสูง เพราะวัตถุประสงค์คือต้องการรักษาเสถียรภาพในภูมิภาค มากกว่าปัญหาอธิปไตย (sovereign jurisdiction)⁸¹ ทำให้จีนซึ่งมักจะนิยมการเจรจาต่อรองในระดับทวิภาคีในประเด็นทะเลจีนใต้⁸² มีบทบาทในการกำหนดสถานะของตนในทะเลจีนใต้โดยไม่ต้องกังวลต่อหลักการในกรอบพหุภาคี⁸³ ดังนั้น ท่าทีของจีนจึงมีความสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศความตึงเครียดในประเด็นเรื่องอธิปไตย ซึ่งเป็นแกนกลางของปัญหาในทะเลจีนใต้⁸⁴ และหากสังเกตเหตุการณ์ความตึงเครียดภายในภาคพื้นทะเลจีนใต้ที่ผ่านมา จะพบแนวโน้มว่า การประนีประนอมหรือเสถียรภาพในภาคพื้นทะเลจีนใต้ จะเกิดขึ้นได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจและท่าทีของจีนเป็นหลัก โดยจีนจะประนีประนอมในข้อพิพาทก็ต่อเมื่อจีนสามารถมีอิทธิพลเหนือบริบททางการเมือง ความมั่นคงในระดับระหว่างประเทศ หรือในระดับภูมิภาคเท่านั้น⁸⁵

ภายหลังการลงนาม DoC ประเทศผู้อ้างกรรมสิทธิ์ยังคงดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในบริเวณพิพาทเพื่อแสดงถึงอธิปไตยเหนือดินแดน เช่น รัฐบาลมาเลเซียนำทรายมาถมพื้นที่บริเวณ Swallow Reef เพื่อสร้างโรงแรม ลานบิน และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำน้ำ ส่วนฟิลิปปินส์

⁸⁰ B.A. Hamazah, "Conflicting Maritime Claims in the South China Sea: the Scope for Resolution," in *Maritime Change: Issues for Asia*, eds. Ross Babbage and Sam Bateman (Singapore: Kim Hup Lee Printing Co Ltd, 1993), 100.

⁸¹ Ralf Emmers, "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo," in *Maritime Security in Southeast Asia*, 50.

⁸² Nga Pham, "Scholars Meet to Discuss South China Sea Disputes." Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/8380609.stm> [Accessed 3 May 2011].

⁸³ Lisclotte Odgaard, "The South China Seas: ASEAN's Security Concerns about China," in *International Relations of the Asia-Pacific*, 331.

⁸⁴ Ralf Emmers, *Geopolitic and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 66.

⁸⁵ JN Mak, "The Law of the Sea After UNCLOS: Implications for the South China Seas Disputes," in *MIMA Issue Paper*, no. 7/95, 9.

ได้พัฒนาการท่องเที่ยวในเกาะ Thitu Island เวียดนามซึ่งในปี 2001 ได้เริ่มนโยบายการเคลื่อนย้ายคนเข้าไปตั้งถิ่นฐานตลอดจนสร้างสิ่งก่อสร้างในดินแดนที่ตนครอบครองก็ยังคงดำเนินนโยบายต่อไปและอีก 3 ปีถัดมาได้ประกาศใช้สนามบินบนเกาะสแปรตลีอีกครั้ง ในปี 2006 ได้หันสร้างลานบินบนเกาะอิตู อาบา (Itu Aba) แม้จะมีเสียงคัดค้านจากเวียดนาม⁸⁶ ในเดือนกรกฎาคม 2007 เรือประมงเวียดนามถูกยิงโดยเรือลาดตระเวนจีนบริเวณสแปรตลี ทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คนและเรือจม สร้างความตึงเครียดให้กับทั้ง 2 ประเทศ ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน 2007 จีนฝึกซ้อมกองทัพเรือในหมู่เกาะพาราเซล และในเดือนธันวาคมได้จัดตั้งหน่วยบริหารระดับสูงในสแปรตลีและพาราเซล โดยเป็นการเพิ่มสถานภาพของศูนย์บริหารที่รับผิดชอบในหมู่เกาะสแปรตลี พาราเซล และส่วนที่อยู่บริเวณตอนใต้ของหาดมิสซีฟ (Mischief Bank) โดยหน่วยงานนี้อยู่ภายใต้การดูแลของเมือง Sansha ในปี 2008 ฟิลิปปินส์ประกาศจะพัฒนาลานบินในเกาะคาลายาอัน (Kalayaan Island) และข้อพิพาทที่ยังคงดำเนินอยู่ก็ได้บั่นทอนความน่าเชื่อถือของ DoC ต่อไป⁸⁷

พื้นฐานการอ้างกรรมสิทธิ์ที่แตกต่างกันทำให้ไม่สามารถหาจุดร่วมเพื่อยุติปัญหาอธิปไตยเหนือดินแดน รัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์จึงใช้หลักการครอบครองอย่างมีประสิทธิภาพโดยการใช้กำลังเข้าครอบครอง ความตึงเครียดในประเด็นทะเลจีนใต้เกิดขึ้นอีกครั้งนอกในปี 2007 พร้อมกับความรู้สึกรังเกียจโดยเฉพาในจีนและเวียดนาม ซึ่งแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรประมงและพลังงาน โดยจีนเริ่มมีบทบาทในประเด็นทะเลจีนใต้มากขึ้นเรื่อยๆโดยมีการกำหนดนโยบายฝ่ายเดียวเช่น การออกกฎหมายกำหนดเขตห้ามทำการประมง มีการลาดตระเวนของกองทัพเรือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ในปี 2010 เจ้าหน้าที่ระดับสูงของจีนหลายคนได้กล่าวว่า ประเด็นเรื่องทะเลจีนใต้เป็น “ผลประโยชน์หลัก” (core interest) เช่นเดียวกับไต้หวันและทิเบต⁸⁸ และในการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF) รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯฮิลลารี คลินตัน (Hillary Clinton) และประเทศอื่นอีก 6 ประเทศได้ลงนามร่วมกันเพื่อยกประเด็นนี้เข้าสู่

⁸⁶ Ralf Emmers, “The Paracel and Spratly Disputes” in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 74.

⁸⁷ Ibid., 75.

⁸⁸ Edward Wong, “China Hedges Over Whether South China Sea Is a ‘Core Interest’ Worth War.” Available from: http://www.nytimes.com/2011/03/31/world/asia/31beijing.html?_r=1 [Accessed 20 July 2011].

กรอบการเจรจา แต่จีนก็ประสบความสำเร็จในการเลี่ยงการเจรจาประเด็นนี้โดยมองว่าการยกประเด็นนี้ขึ้นมาจะเป็นการร่วมกันโจมตีจีน⁸⁹ อย่างไรก็ตาม การลงนามเพื่อให้มีการเจรจาในประเด็นทะเลจีนใต้ในเวที ARF ได้แสดงให้เห็นถึงปฏิริยาเชิงลบที่มีต่อจีน และทำให้รัฐในภูมิภาคมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหรัฐมากยิ่งขึ้น แม้ว่าอาเซียนจะไม่แสดงออกอย่างชัดเจนว่าจะเลือกอยู่ข้างสหรัฐในการแข่งอิทธิพลในมหาสมุทรแปซิฟิกระหว่างสหรัฐกับจีนก็ตาม⁹⁰

เนื่องจากความสนใจของสหรัฐในทะเลจีนใต้ไม่ใช่ประเด็นความมั่นคงเรื่องอำนาจอธิปไตย แต่จำกัดความสนใจเฉพาะผลประโยชน์ในการมีเสรีภาพในการคมนาคมขนส่ง⁹¹ ขณะเดียวกันสหรัฐยืนยันบทบาทของตนใน ARF โดยจะเป็นเพียงคนกลางผู้เอื้อให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในการเจรจา ซึ่งหมายความว่า จีนและอาเซียนจะมีบทบาทหลักในการจัดการประเด็นข้อพิพาทเรื่องอธิปไตยในทะเลจีนใต้⁹² ดังนั้น แม้ว่าประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศจะพยายามดึงสหรัฐเข้ามาข้องเกี่ยว แต่นั่นยังจะทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างอาเซียนและจีนมากขึ้น⁹³ การทำให้เกิดความมั่นคงจึงจำเป็นต้องให้สหรัฐฯ ออกจากการเป็นกลไกป้องกันความ

⁸⁹ Ian Storey, "The South China Sea Dispute: All Hands on Deck?," in *Regional Outlook: Southeast Asia 2011-2012* (Singapore: ISEAS Publishing, 2011), 14-5.

⁹⁰ Ibid., 16-7.

⁹¹ Ralf Emmers, "The Paracel and Spratly Disputes" in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*, 84.

⁹² Ian Storey, "The South China Sea Dispute: All Hands on Deck?," in *Regional Outlook: Southeast Asia 2011-2012*, 17.

⁹³ ตัวอย่างเช่น ในเดือนเมษายน 2011 ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ เบนิกโน อากีโน ที่สาม (Benigno Aquino III) เรียกร้องให้อธิบายกรณีการเผชิญหน้าระหว่างเรือสำรวจฟิลิปปินส์กับเรือลาดตระเวนของจีนในพื้นที่ Reed Bank ด้านตะวันออกของปาลาวัน พร้อมกันนี้ ได้ร้องขอให้สหรัฐฯ ซึ่งมีข้อตกลงด้านการทหารร่วมกันอยู่ข้างฟิลิปปินส์ในการต่อต้านภัยคุกคามด้านความมั่นคงและอธิปไตย (อ้างจาก GMA News, "Aquino: US, Japan 'Best Allies' of PHL vs Natl Security Threats." Available from: <http://www.gmanews.tv/story/217364/nation/aquino-us-japan-to-stand-by-phl-vs-threat-to-sovereignty> [Accessed 11 May 2011].) ต่อมา ภายหลังจากการซ้อมรบของเวียดนาม เวียดนามได้ร้องขอความช่วยเหลือจากนานาชาติ รวมทั้งสหรัฐฯ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ทำให้มีปฏิริยาตอบกลับโดยเตือนไม่ให้ประเทศที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นความขัดแย้งเข้ามายุ่งเกี่ยว (อ้างจาก Reuters, "China Warns Outside Nations to Stay out of Sea Dispute-paper." Available from: <http://www.reuters.com/article/2011/06/14/china-vietnam-idUSL3E7HE0GR20110614> [Accessed 20 July 2011].)

ขัดแย้ง และควรรีให้อำนาจภายในภูมิภาคจัดการกันเอง⁹⁴ อย่างไรก็ตาม หากมองในแง่ดีแล้ว ท่าทีที่ แข็งกร้าวของจีนในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดโอกาสในการสร้างมาตรการเพื่อความเชื่อมั่นต่างๆ ผ่าน การประชุมสูงสุด หรือในการประชุมระดับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องประจำปี และแม้ประเด็นเรื่องของ อธิปไตยยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ แต่ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นทำให้รัฐต่างๆ ในภูมิภาคจำเป็นต้อง ร่วมกันแสวงหากลไกและพัฒนากติการะหว่างประเทศเพื่อลดความขัดแย้ง ตลอดจนการส่งเสริม ความร่วมมือเพื่อให้เกิดสันติภาพระยะยาวอันเป็นผลประโยชน์ร่วมของทุกประเทศภายในภูมิภาค

สรุป

ความสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจของพื้นที่พิพาทในภาคพื้นทะเลจีน ใต้ ได้ก่อให้เกิดประเด็นความขัดแย้งในการอ้างอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยของรัฐคู่พิพาทต่างๆ ที่ ต้องการผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอันเกิดจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทั้งในบริเวณพื้น ท้องทะเล ดินใต้ผิวดินที่อยู่ใต้พื้นท้องทะเล และทรัพยากรในน้ำ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วย กฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้สร้างความชอบธรรมให้แก่รัฐชายฝั่งเพื่ออ้างสิทธิเหนือดินแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้หลักเกณฑ์เรื่องเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปเพื่ออ้างสิทธิในการ สํารวจ การใช้ การอนุรักษ์ และการจัดการทรัพยากรเหนือบริเวณต่างๆ ในทะเลจีนใต้ การอ้าง กรรมสิทธิ์โดยใช้หลักกฎหมายทะเลซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากการอ้างกรรมสิทธิ์โดยใช้ข้ออ้างทาง ประวัติศาสตร์ในการใช้สิทธิครอบครองของทั้งจีนและเวียดนาม ทำให้ปัญหาความตึงเครียดต่างๆ เช่น การปะทะหรือการเผชิญหน้าระหว่างเรือลาดตระเวน และเรือหาปลา ของรัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์ เกิดขึ้นเป็นระยะๆ ความไม่ชัดเจนในเขตแดนทางทะเล ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันระหว่างรัฐ คู่พิพาท และนำมาสู่การใช้กำลังทหารเข้ายึดพื้นที่ที่ตนอ้างกรรมสิทธิ์โดยใช้หลักการครอบครอง อย่างมีประสิทธิภาพ

ความขัดแย้งในการอ้างกรรมสิทธิ์ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพภายใน ภูมิภาค ทำให้รัฐต่างๆ ต้องร่วมกันเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี และหนึ่งใน ความพยายามนั้นคือ การออกแถลงการณ์ปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (The Declaration on the Code of Conduct of Parties in the South China Sea: DoC) ร่วมกัน ซึ่ง เป็นแนวปฏิบัติและข้อตกลงที่เกิดจาก หรือ ก่อให้เกิดการประนีประนอมและมีความยืดหยุ่นสูง

⁹⁴ Lisclotte Odgaard, "The South China Seas: ASEAN's Security Concerns about China," in *International Relations of the Asia-Pacific*, 331.

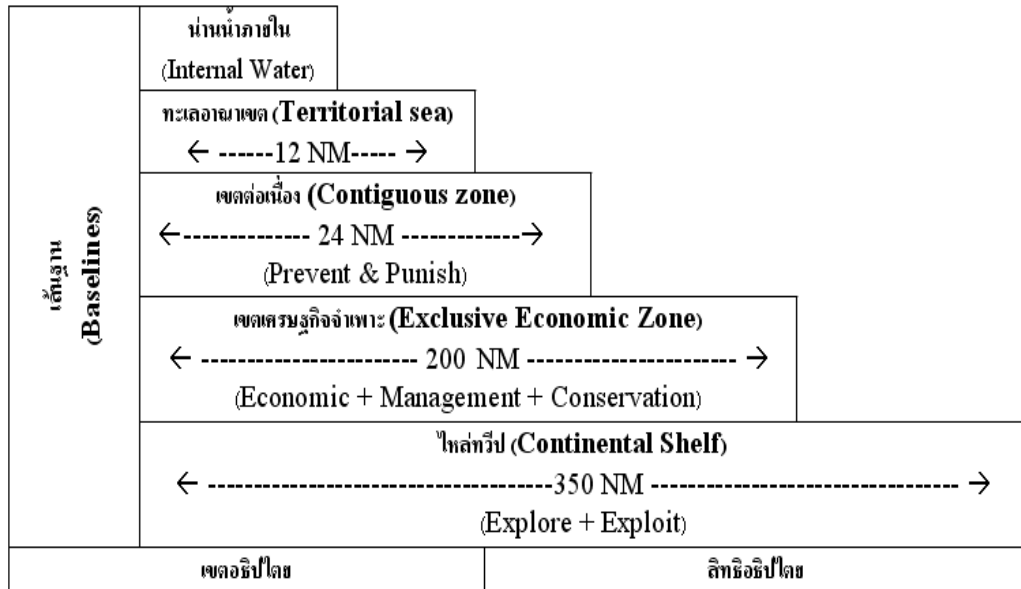
การเป็นแค่แถลงการณ์ที่ไม่มีข้อผูกมัดทางกฎหมายและขาดสภาพบังคับ ทำให้ไม่สามารถป้องกันความขัดแย้งที่เกิดจากการเข้ายึดพื้นที่เพิ่มเติมหรือการต่อเติมสิ่งปลูกสร้างเหนือบริเวณพื้นที่พิพาทได้ DoC จึงเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อลดความตึงเครียดเท่านั้น และยังไม่มีการอภิปรายในกรอบพหุภาคีที่มีประสิทธิภาพในการยุติปัญหาการอ้างอธิปไตยเหนือดินแดน ความไม่เป็นเอกภาพในการสร้างแนวปฏิบัติของบรรดาระัฐสมาชิกอาเซียนที่สืบเนื่องมาจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองที่มีต่อจีนในระดับที่แตกต่างกัน ทำให้จีนมีอิทธิพลในการกำหนดสถานะของตนในทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตาม ความตึงเครียดที่เกิดขึ้น อาจจะเป็นแรงกดดันให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคแสวงหาความร่วมมือเพื่อสร้างกลไกจัดการความขัดแย้งในประเด็นการอ้างกรรมสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพได้

แม้ประเด็นการอ้างกรรมสิทธิ์ในภาคพื้นทะเลจีนใต้ยังคงไม่สามารถหาข้อยุติได้ อนาคตอันใกล้ แต่รัฐต่างๆ ในภูมิภาคจำเป็นต้องพัฒนากลไกเพื่อป้องกันความขัดแย้งด้านความมั่นคงที่เกิดจากความไม่ชัดเจนของเขตแดนทางทะเล เพราะหากรัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์ไม่สามารถเจรจาตกลงกันได้ ความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นใช้กำลังระหว่างรัฐก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้ และความไม่มั่นคงระหว่างรัฐที่อาจเกิดขึ้นได้นี้ จะก่อให้เกิดความไม่มั่นคงของมนุษย์ภายในภูมิภาคอันเกิดจากการต้องเผชิญกับความกลัวภัยสงคราม และภัยคุกคามต่อวิถีทางเศรษฐกิจของประชาชนผู้ดำรงชีพด้วยการอาศัยทรัพยากรจากบริเวณพื้นที่พิพาทได้

หากรัฐผู้อ้างกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทับซ้อน สามารถแสวงหาแนวทางเพื่อพัฒนากรอบความร่วมมือในประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น การอนุรักษ์ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมทางทะเล การพัฒนากรอบความร่วมมือเพื่อจัดการปัญหาความไม่มั่นคงข้ามชาติ เช่น ปัญหาโจรสลัด ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ ตลอดจนความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือกันในเรื่องที่เกิดภัยทางธรรมชาติ ความร่วมมือเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่ดีในการสร้างเสถียรภาพในระยะยาวอันเกิดจากการเห็นถึงผลประโยชน์ร่วมกัน และจะเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของมนุษย์ภายในภูมิภาค โดยเฉพาะความมั่นคงของมนุษย์ในด้านเศรษฐกิจ (การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้แก่รัฐ) ความมั่นคงของมนุษย์ในด้านสิ่งแวดล้อม (ความร่วมมือกันในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเหนือพื้นที่ทับซ้อน) และความมั่นคงของมนุษย์ในด้านบุคคลและในด้านการเมือง (การปราศจากภัยคุกคามอันเกิดจากสงคราม) ซึ่งในแง่นี้ การพยายามสร้างความมั่นคงของมนุษย์ในภาคพื้นทะเลจีนใต้ นี้ จะเป็นส่วนเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงและเสถียรภาพแก่รัฐต่างๆ ภายในภูมิภาคในระยะยาวต่อไป

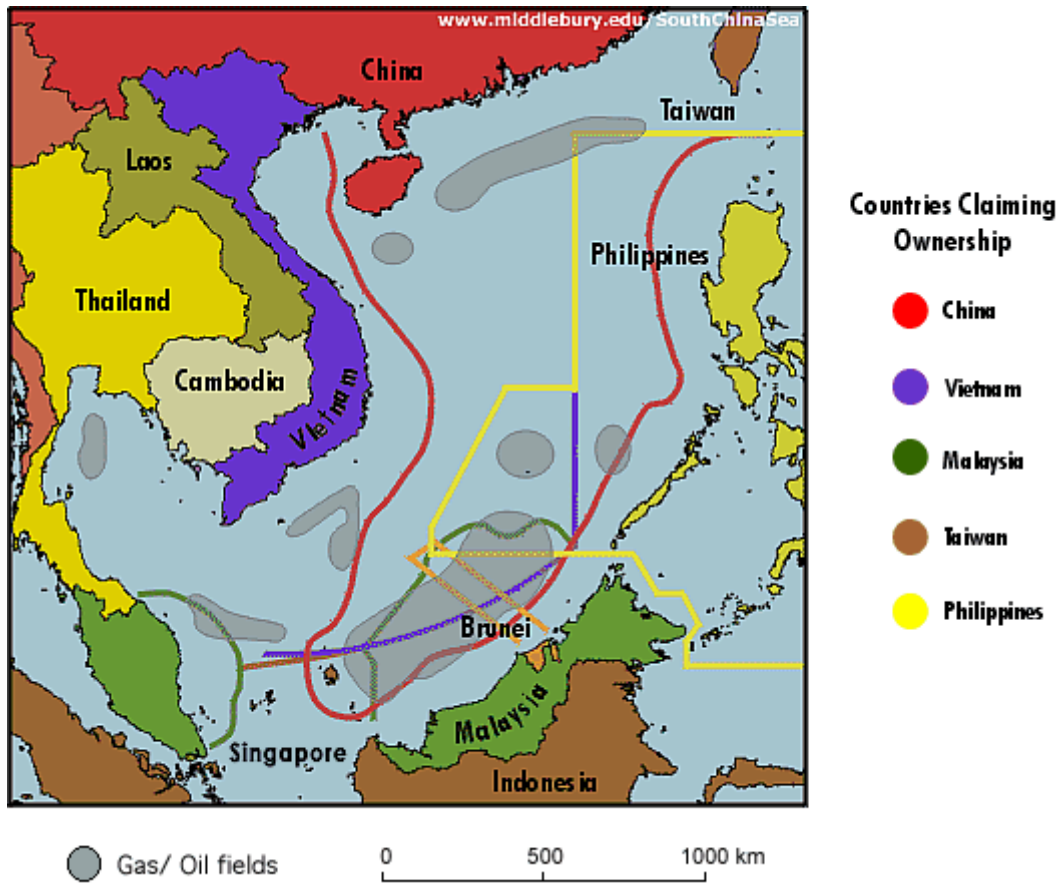
ภาพที่ 1

การกำหนดขอบเขตอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยตามหลักอนุสัญญาฯ 1982

ภาพที่ 2

แผนที่แสดงการอ้างกรรมสิทธิ์ในภาคพื้นทะเลจีนใต้

ที่มา: The WWW Virtual Library, "Countries Claiming Ownership." Available from: <http://www.spratlys.org/maps/3/oilclaims.gif> [Accessed 15 July 2011].

ตารางที่ 1
การปะทะทางทหารในทะเลจีนใต้

ปี	ประเทศคู่พิพาท	ลักษณะการปะทะ
1974	จีน, เวียดนาม	จีนเข้ายึดหมู่เกาะพาราเซลจากเวียดนาม ทำให้ทหารเสียชีวิตจำนวน 18 ราย จากการปะทะย่อยหลายครั้ง
1988	จีน, เวียดนาม	กองทัพเรือของจีนและเวียดนามปะทะกันที่ Johnson Reef ในหมู่เกาะสแปรตลี เรือเวียดนามหลายลำจมและลูกเรือเสียชีวิต 70 นาย
1992	จีน, เวียดนาม	เวียดนามกล่าวหาจีนที่วางกองกำลังใน Da Luc Reef จีนได้จับกองเรือเวียดนาม 20 ลำที่ขนส่งสินค้าจากฮ่องกง ระหว่างเดือนมิถุนายน – กันยายน
1994	จีน, เวียดนาม	กองทัพเรือจีนและเวียดนามเผชิญหน้ากันหลายครั้งในบริเวณที่นานาชาติยอมรับว่าเป็นทะเลอาณาเขตของเวียดนาม ในพื้นที่สำรวจน้ำมัน Vietnam's Tu Chinh เลขที่ 133, 134, และ 135 ซึ่งจีนอ้างว่าพื้นที่ส่วนนั้นเป็นพื้นที่สำรวจ Wan' Bei-21 (WAB-21) ของจีน
1995	จีน, ฟิลิปปินส์	จีนเข้าครอบครองเนินหินโสโครกมิสซีฟ (Mischief Reef) ซึ่งฟิลิปปินส์อ้างกรรมสิทธิ์ ทหารฟิลิปปินส์ค้นพบและได้ทำลายเครื่องหมายที่จีนทำไว้ในเดือนมีนาคม
1995	ไต้หวัน, เวียดนาม	ไต้หวันยิงปืนใหญ่ใส่เรือเสบียงเวียดนาม
1996	จีน, ฟิลิปปินส์	ในเดือนมกราคมเรือของจีนต่อสู้กับเรือปืนของฟิลิปปินส์ เป็นเวลา 90 นาที ใกล้ Capones Islands
1997	จีน, ฟิลิปปินส์	กองทัพเรือฟิลิปปินส์สั่งให้เรือเร็วและเรือประมง 2 ลำของจีนออกจาก Scarborough Shoal ในเดือนเมษายน ต่อมาฟิลิปปินส์ได้ทำลายเครื่องหมายของจีนและได้ปักธงของตน จีนส่งเรือรบเพื่อสำรวจการครอบครอง Panata Islands และ Kota Islands ของเวียดนาม
1998	ฟิลิปปินส์, เวียดนาม	เดือนมกราคม ทหารเวียดนามยิงเรือประมงฟิลิปปินส์ใกล้ Tennent (Pigeon) Reef
1999	จีน, ฟิลิปปินส์	เดือนพฤษภาคม เรือรบฟิลิปปินส์จมเรือประมงจีน เดือนกรกฎาคม เรือรบฟิลิปปินส์จมเรือประมงจีนอีก 1 ลำ
1999	จีน, ฟิลิปปินส์	เดือนพฤษภาคม เรือรบจีนถูกกล่าวหาว่าคุกคามเรือฟิลิปปินส์ภายหลังจากการเข้าใกล้หมู่เกาะสแปรตลี

1999	ฟิลิปปินส์, เวียดนาม	เดือนตุลาคม กำลังทหารเวียดนามยิงเครื่องบินสอดแนมฟิลิปปินส์บริเวณหมู่ เกาะสแปรตลี
1999	มาเลเซีย, ฟิลิปปินส์	เดือนตุลาคม แหล่งข่าวจากฝ่ายกลาโหมฟิลิปปินส์ รายงานว่า เครื่องบินรบ มาเลเซีย 2 ลำ และเครื่องบินตรวจตราฟิลิปปินส์เกือบต้องตอผู้กันเหนือ บริเวณแนวปะการังที่มาเลเซียครอบครอง

ที่มา: Energy Information Administration, "South China Sea Tables and Maps." Available
from:

<http://www.southchinasea.org/maps/US%20EIA,%20South%20China%20Sea%20Tables%20and%20Maps.htm> [Accessed 15 July 2011].

ตารางที่ 2

กรณีพิพาทในการสำรวจและขุดเจาะในทะเลจีนใต้

ปี	ประเทศ	ความขัดแย้ง
1992	จีน, เวียดนาม	เดือนพฤษภาคม จีนลงนามในสัญญาฉบับบริษัทเครสโตน (Crestone) ของสหรัฐอเมริกาเพื่อสำรวจน้ำมันใกล้ สแปรตลี ซึ่งเป็นบริเวณที่เวียดนามอ้างว่าอยู่ในเขตไหล่ทวีปของตน และไกลกว่า 600 ไมล์ทางตอนใต้ของเกาะไห่หนานของจีน เดือนกันยายน เวียดนามกล่าวหาว่าจีนเข้ามาขุดเจาะในน่านน้ำเวียดนามในอ่าวตังเกี๋ย (Gulf of Tonkin)
1993	จีน, เวียดนาม	ในเดือนพฤษภาคม เวียดนามกล่าวหาว่า เรือสำรวจทางธรณีวิทยาของจีนว่าเข้าไปข้องเกี่ยวกับการทำงานของบริษัทสำรวจของ บริษัท บริติช ปิโตรเลียม (British Petroleum: BP) ในน่านน้ำเวียดนาม เรือของจีนได้ออกจากแหล่งสำรวจที่ 06 ของเวียดนาม เมื่อเรือเวียดนาม 2 ลำปรากฏขึ้น
1993	จีน, เวียดนาม	ในเดือนธันวาคม เวียดนามต้องการให้บริษัทเครสโตน (Crestone) ยกเลิกการพัฒนาแหล่งน้ำมันนอกชายฝั่งซึ่งอยู่ใกล้กับน่านน้ำเวียดนาม
1994	จีน, เวียดนาม	บริษัทเครสโตน (Crestone) เข้าร่วมเป็นหุ้นส่วนในแหล่งสำรวจเลขที่ 21 (China's Wan' Bei-21 (WAB-21) เวียดนามประท้วงการสำรวจว่าอยู่ในน่านน้ำเวียดนาม ซึ่งเป็นพื้นที่สำรวจที่ 133, 134 และ 135 จีนยื่นข้อเสนอเวียดนามว่าให้แบ่งผลผลิตที่ได้กัน ภายใต้เงื่อนไขว่าจีนยังคงได้มีอธิปไตยเหนือพื้นที่ทั้งหมด
1994	จีน, เวียดนาม	ในเดือนสิงหาคม เรือปืนเวียดนามกดดันให้เรือสำรวจของจีนออกจากแหล่งน้ำมันแหล่งหนึ่งที่เวียดนามอ้างกรรมสิทธิ์
1996	จีน, เวียดนาม	ในเดือนเมษายน เวียดนามให้บริษัท คอนอโค (Conoco) ของสหรัฐฯ เข้าแหล่งสำรวจ และขัดขวางบริษัทของสหรัฐฯ ที่ลงนามในสัญญาสำรวจกับจีนในพื้นที่พิพาท พื้นที่สำรวจหมายเลข 133 และ 134 ของเวียดนามเป็นพื้นที่ซึ่งจีนให้บริษัทเครสโตน (Crestone) เข้า ในเดือนพฤษภาคม จีนประท้วงและยื่นข้อกล่าวหาของตนที่อ้างว่าทะเลจีนใต้เป็นของจีน
1997	จีน, เวียดนาม	ในเดือนมีนาคม เวียดนามส่งสาสน์ประท้วงภายหลังจากพบเครื่องขุดเจาะน้ำมัน Kantan-3 ของจีนใกล้สแปรตลี การขุดเจาะเกิดขึ้นบริเวณพื้นที่สำรวจที่ 113 ใกล้ชายฝั่ง Da Nang ซึ่งห่างจากแหลม Chan May ของเวียดนามเพียง 64 ไมล์ทะเล และห่างจากชายฝั่งเกาะไห่หนานเป็นระยะทาง 71 ไมล์ทะเล หลังจากการยื่นประท้วงทางการทูต จีนก็ได้นำแท่นขุดเจาะออกไป

1997	จีน, เวียดนาม	เดือนธันวาคม เวียดนามคัดค้านภายหลังจากเรือสำรวจหมายเลข 8 และเรือเสเปียงอีก 2 ลำ เข้ามาในพื้นที่สำรวจ Wan' Bei ซึ่งเรือทั้ง 3 ลำถูกไล่โดยกองทัพเรือเวียดนาม
1998	จีน, เวียดนาม	เดือนกันยายน เวียดนามประท้วงหลังจากจีนรายงานว่ามีบริษัทเครสโตน (Crestone) และจีนจะยังคงสำรวจเหนือบริเวณหมู่เกาะสแปรตลี และในบริเวณ Tu Chinh (หรือWan' Bei ของจีน) ข้อพิพาทนี้ได้รับการแก้ไขโดยข้อตกลงระหว่างจีนกับเวียดนามในปี 2000
2003	มาเลเซีย, บรูไน	ในเดือนพฤษภาคม เรือลาดตระเวนของบรูไนทำการขัดขวางไม่ให้บริษัท TotalFinaElf สำรวจพื้นที่ชายฝั่งเหนือบริเวณบอร์เนียวเหนือซึ่งเป็นพื้นที่พิพาทของทั้งสองประเทศ

ที่มา: Energy Information Administration, "South China Sea Tables and Maps." Available from:

<http://www.southchinasea.org/maps/US%20EIA.%20South%20China%20Sea%20Tables%20and%20Maps.htm> [Accessed 15 July 2011].

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เขียน ถีระวิทย์. *นโยบายต่างประเทศจีน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ศูนย์จีนศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

จตุรนต์ ธีระวัฒน์. *กฎหมายระหว่างประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2550.

นภดลชาติประเสริฐ. “บรูไน: การเมือง เศรษฐกิจ และการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (1997-2006).” ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้: การเมือง เศรษฐกิจและการต่างประเทศหลังวิกฤตเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540-2550)*. บก. สีดา สอนศรี, 396-500. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

ประสิทธิ์ เอกบุตร. *เทคนิคกฎหมายในการกำหนดขอบนอกของไหล่ทวีป*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2553.

ไมเคิล ดีเฟอว์. *พจนานุกรมการเมืองสมัยใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*. แปลโดย จุฬารักษ์ สกุล, บก. พรรณงาม เจริญธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

ภาษาอังกฤษ

Ang Cheng Guan. “The South China Sea Dispute Revisited.” In *Australian Journal of International Affairs*, 54 (2): 203, 2000, cited in *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*. London: Routledge, 2010.

ASEAN Secretariat. “Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea.” Available from: <http://www.aseansec.org/13163.htm> [Accessed 29 June 2011].

BBC News. “Q&A: South China Sea Dispute.” Available from: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-13748349> [Accessed 22 July 2011].

Chiew Chee Phoong. "A Silent Storm in the South China Sea." Available from:

<http://www.bt.com.bn/opinion/2010/09/13/silent-storm-south-china-sea>

[Accessed 13 September 2010].

"China - Natunas Belong to Indonesia." Available from:

<http://www.library.ohiou.edu/indopubs/1995/07/22/0012.html> [Accessed 10

June 2011].

"Comparison of Human Security Definition." Available from:

<http://www.gdrc.org/sustdev/husec/Comparisons.pdf> [Accessed 15 July

2011].

Edward Wong. "China Hedges Over Whether South China Sea Is a 'Core Interest' Worth War." Available from:

http://www.nytimes.com/2011/03/31/world/asia/31beijing.html?_r=1

[Accessed 20 July 2011].

Emmers, Ralf. "Maritime Disputes in the South China Sea: Strategic and Diplomatic Status Quo." In *Maritime Security in Southeast Asia*, eds. Kwa Chong Guan and John K. Skogan, 49-61. London : Routledge Taylor and Francis Group, 2007.

Emmers, Ralf. *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia*. London: Routledge, 2010.

Energy Information Administration. "South China Sea Tables and Maps." Available from:

<http://www.southchinasea.org/maps/US%20EIA.%20South%20China%20Sea%20Tables%20and%20Maps.htm> [Accessed 15 July 2011].

England, Vaudine. "Who's Right in South China Sea Spat?." Available from:

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7941425.stm> [Accessed 3 May

2011].

England, Vaudine. "Why Are South China Sea Tensions Rising?." Available from:

<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-pacific-11152948> [Accessed 3 May

2011].

- Fang, Yang. "China's New Marine Interests: Implications for Southeast Asia." Available from: <http://www.rsis.edu.sg/publications/Perspective/RSIS0972011.pdf> [Accessed 10 July 2011].
- GMA News. "Aquino: US, Japan 'Best Allies' of PHL vs Natl Security Threats." Available from: <http://www.gmanews.tv/story/217364/nation/aquino-us-japan-to-stand-by-phl-vs-threat-to-sovereignty> [Accessed 11 May 2011].
- Hamazah, B.A.. "Conflicting Maritime Claims in the South China Sea: the Scope for Resolution." In *Maritime Change: Issues for Asia*, eds. Ross Babbage and Sam Bateman, 96-109. Singapore: Kim Hup Lee Printing Co Ltd, 1993.
- Heinbecker, Paul. "Human Security." in *Canadian Institute of International Affairs, Behind the Headlines Magazine*. January-March issue, 1999, Volume 56(2): 4-9; Available from: http://www.opencanada.org/wp-content/uploads/2011/05/BTH_vol56_no2.pdf [Accessed 14 July 2011].
- Human Security Report Project. "Human Security Backgrounder." Available from: <http://www.hsrgroup.org/press-room/human-security-backgrounder.aspx> [Accessed 13 July 2011].
- Kriangsak Kittichaisaree. "A Code of Conduct for Human and Regional Security around the South China Sea." in *Ocean Development and International Law* 32 (2001): 131-147.
- Mak, JN. "The Law of the Sea After UNCLOS: Implications for the South China Seas Disputes." In *MIMA Issue Paper, no. 7/95*. Kuala Lumpur: Maritime Institute of Malaysia, 1994.
- Nga Pham. "Scholars Meet to Discuss South China Sea Disputes." Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/8380609.stm> [Accessed 3 May 2011].
- Odgaard, Lisclotte. "The South China Seas: ASEAN's Security Concerns about China." In *International Relations of the Asia-Pacific, Volume II: Security*, eds. Shaun Breslin and Richard Higgott, 321-33. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 2010.

People's Daily Online. "China, ASEAN Sign Code of Conduct on South China Sea."

Available from:

http://english.peopledaily.com.cn/200211/05/eng20021105_106254.shtml

[Accessed 10 June 2011].

Reuters. "China Warns Outside Nations to Stay out of Sea Dispute-paper." Available

from: [http://www.reuters.com/article/2011/06/14/china-vietnam-](http://www.reuters.com/article/2011/06/14/china-vietnam-idUSL3E7HE0GR20110614)

[idUSL3E7HE0GR20110614](http://www.reuters.com/article/2011/06/14/china-vietnam-idUSL3E7HE0GR20110614) [Accessed 20 July 2011].

Severino, Rodolfo C.. "Clarifying the New Law Philippine Baselines Law." In *Energy and Geopolitics in the South China Sea: Implications for ASEAN and its Dialogue Partner*, 74-6. Singapore: Seng Lee Press Pte Ltd, 2009.

Storey, Ian, and Carlyle A. Thayer. "The South China Sea Dispute: A Review of Developments and their Implications since the 2002 Declaration on the Conduct of Parties." In *South and Southeast Asia: Responding to Challenging Geo-Political and Security Challenges*, eds. K.V. Kesavan and Daljit Singh, 57-72. New Delhi: Kalpana Shukla Publishers Pvt Ltd, 2010.

Storey, Ian. "The South China Sea Dispute: All Hands on Deck?." In *Regional Outlook: Southeast Asia 2011-2012*, 14-7. Singapore: ISEAS Publishing, 2011.

Thayer, Carlyle A.. "South China Sea: A Commons for China Only?." In *YaleGlobal Online*. Available from: <http://yaleglobal.yale.edu/content/south-china-sea-commons-china-only> [Accessed 14 July 2011].

"The Philippine Baseline Law." Available from:

<http://taylorzero.blogspot.com/2011/05/philippine-baseline-law.html>

[Accessed 20 July 2011].

The Philippine STAR. "Vietnam Protests Philippine Territorial Law." Available from:

[http://www.philstar.com/Article.aspx?articleId=448425&publicationSubCate-](http://www.philstar.com/Article.aspx?articleId=448425&publicationSubCategoryId=200)

[goryId=200](http://www.philstar.com/Article.aspx?articleId=448425&publicationSubCategoryId=200) [Accessed 20 July 2011].

The WWW Virtual Library, "Countries Claiming Ownership." Available from:

<http://www.spratlys.org/maps/3/oilclaims.gif> [Accessed 15 July 2011].

The WWW Virtual Library, "The South China Sea." Available from:

<http://www.southchinasea.org/intro.html> [Accessed 15 July 2011].

U.S. Energy Information and Administration. "South China Sea." Available from:

<http://www.eia.gov/countries/regions-topics.cfm?fips=SCS> [Accessed 20 July 2011].

UNDP. "Chapter 2: New Dimensions of Human Security." In *Human Development Report 1994*. Available from:

http://hdr.undp.org/en/media/hdr_1994_en_chap2.pdf [Accessed 14 July 2011].

"United Nations Convention on the Law of the Sea." Available from:

http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf
[Accessed 20 July 2011].